

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
DEM. I. DOBRESCU
Primarul Municipiului București

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, Decanul Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosif G. Cohen** Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **Gr. Conduratu**, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **René Demogue**, Profesor la Facultatea de Drept din Paris; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Alfred Juvara**, Profesor Universitar, Avocat; **Ștefan Laday**, Președinte la Consiliul legislativ; **I. Gr. Perieșeanu**, Directorul Bibliotecii Marilor Procese, Avocat; **Emil Ștan Rappaport**, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-lași**, fost Ministru, Avocat; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar; **Al. Velescu**, Dr. în Drept, Avocat. **Albert Vahl**, Profesor la Facultatea de Drept din Paris.

SECRETAR DE REDACȚIE:

E. C. Decusară, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare

SUMAR

- *Caracterul încheerii de trimitere în posesiune*, de judecătorul Sabin Moldovanu;
- *Acțiunea posesorie. Cum a luat naștere. Slaba apărare ce aduce proprietății. Mijloace de îndreptare a acestui rău*, de Victor Romeșcu, Jude-consilier;
- *Criza economică și criza de justiție*, de judecătorul Titu Bogdănescu;
- *Controlul averilor. Ce se face cu averea nejustificată? Confiscare sau impozit de 90%*, de Eugen Petit;
- *Legea contrib. directe de d-l Lascăr Davidoglu*, magistrat, *Recenzie*, de N. R.;
- *Revista de drept penal și știința penitenciară*, *Recenzie*, de Penalist.
- *Traian Broșteanu: Arbitrariul și relativitatea formulelor doctrinale cu privire la aplicarea legilor în timp*, *Recenzie* de magistratul H. Udrea;

JURISPRUDENȚA:

— *Inalta Curte de Casație S.-Unite: Soc. Petrolmina cu Ministerul Domeniilor. (Legea agrară. Embaticuri. Improprietățile lor. Subsolul acestor terenuri trece la Stat. Art. 7 și 24 legea agrară a vechiului regat și legea interpretativă a art. 24 dela 1 Aprilie 1926. Consolidare. Hotărâri de consolidare. Neopozabilitate față de Stat. Instanța de validare. Art. 17 și 19 din Constituție; art. 14 și 47 legea consolid. din 1915; art. 266 al. 1, 258 p. b, și 266 al. 2 legea minelor din 1929).*

— *Curtea de Apel Buc. s. II: Soc. Creditului Românesc cu G. I. Gheran. (Enumerarea cazurilor de revendicare din art. 812—815 C. com. e limitativă sau demonstrativă? Nulitatea de drept a actelor făcute de falit, după declararea falimentului, e aplicabilă și actelor făcute de el în timpul încetării operațiunilor din lipsă de activ. Art. 724, 812—815, 817, 832, 835 C. com.).*

CARACTERUL ÎNCHEERII DE TRIMITERE ÎN POSESIUNE

Prin hotărârea din 13 Mai 1932, publicată în *Curierul Judiciar* No. 23 din 1932 (pag. 366), tribunalul județului Muscel, în complex de divergență, stabilește că, atunci când sunt mai multe cereri de trimitere în posesiune asupra aceleiaș succesiuni, afacerea, care prin natura ei este grațioasă, dobândește un caracter contencios, iar judecata având să statueze asupra unui conflict de drepturi, cererile urmează a se trimite în fața tribunalului, spre a se desbata în ședință publică și contradictoriu.

În opinia separată se susține că, cererile de trimitere în posesiune trebuie să se conexeze și astfel conexe să formeze împreună o petițiune de ereditate în toată regula; în această nouă acțiune, la cererea scrisă a uneia din părțile din proces, — cerere ce urmează a se face pe timbru legal, — să se fixeze termen de judecarea noiei acțiuni, în ședință publică, cu citarea părților și cu aplicarea dispozițiunilor din legea accelerării, iar hotărârea ce se va da, să se pronunțe cu drept de apel și recurs.

Prin nota făcută la această hotărâre, distinsul magistrat, d-l *Traian R. Scriban*, conchide că ambele păreri sunt bine motivate, crede însă că majoritatea tribunalului a procedat bine, când a trimis afacerea în camera de ședință, pentru ca cererile să fie cercetate contradictoriu. (A se vedea asupra acestei chestiuni și articolul d-lui consilier *C. S. Ballan*: „Regimul procedural al cererilor conexe de trimitere în posesiune” în *Curierul Judiciar* Nr. 27 din 1932, pag. 421).

Este necontestat, că hotărârea, prin care se solu-

ționează cererea de trimitere în posesiune a unui legatar, este un act de jurisdicțiune grațioasă. Se schimbă acest caracter atunci, când există mai multe cereri de trimitere în posesiune asupra aceleiaș succeșiumi, sau când se contestă drepturile aceluia, care cere trimiterea în posesiune?

Iată o chestiune de drept dificilă, asupra căreia jurisprudența oscilează, iar doctrina a ezitat să se pronunțe, în mod direct sau a fost supusă unui examen prea sumar.

În tratatele de drept se invocă de obicei chiar acest caz, spre a se demonstra, că o afacere grațioasă se poate transformă în afacere contencioasă, după vechia regulă: „*volontaria iurisdiction transit in contentiosam interventu iusti adversarii*” (1). Dar pentru a ajunge la această constatare, autorii trec cu vederea faptul că, între jurisdicțiunea contencioasă și cea grațioasă există o distincțiune riguroasă, distincțiune ce se bazează nu pe elemente formale, ci pe elemente materiale și că prin schimbarea unui element forma *natura* însăși a afacerii nu se poate schimba.

Pentru a demonstra, că intervențiunea unei contestațiuni nu poate schimba caracterul hotărârii de trimitere în posesiune, să examinăm *rolul instanței* în această materie și *efectele încheierii* de trimitere în posesiune.

Distincțiunea între moștenitorii cu sezină și cei fără sezină, și formalitatea trimiterii în posesiune este o inovație a codului Napoleon, adoptată de codul civil român. Această instituție particulară a codului nu este lipsită de oarecare obscurități și a dat naștere la numeroase controverse. O serie de chestiuni în legătură cu această materie încă nu și-a primit soluția definitivă și sunt obiectul unor interminabile discuțiuni.

Se susține că, orice moștenitor, afară de descendenți și ascendenți, trebuie să ceară dela justiție trimiterea în posesiune *pentru a se putea bucura de folosința efectivă a averii succesoriale*; că din acest moment succesorul devine *posesorul legal* al moștenirii și are toate *beneficiile posesiunii*; poate *exercita acțiunile defunctului* și este susceptibil de a fi *urmărit* de creditorii succesiunii (2).

În privința acestor efecte, atribuite trimiterii în posesiune, Cantacuzino observă că, ele se bazează pe o

1) *Classon et Tissier*: „Traité théorique et pratique de procédure civile”, ed. III, vol. I, no. 12, pag. 35; *Colin et Capitani*: „Droit civil français”, ed. II, vol. III pag. 887; *Planiol et Ripert*: „Traité élémentaire de droit civil”, vol. III, no. 2757, pag. 750; *Cantacuzino*: „Elementele dreptului civil”, ed. I, no. 401, pag. 250; *Hamangiu, Rosetti Bălănescu și Băicoianu*: „Tratat de drept civil român”, vol. III, Nr. 1359, pag. 912; *P. Vasilescu*: „Camera de consiliu”, Nr. 29, pag. 50.

2) *Colin et Capitani*, op. cit. vol. III, pag. 485; *Planiol et Ripert*, op. cit. vol. III, no. 1951, pag. 464; *Hamangiu, Rosetti Bălănescu și Băicoianu*: op. cit. vol. III, no. 610, 613, pag. 432, 435.

confuziune între noțiunea de posesiune abstractă a moștenirii privite ca universalitate și noțiunea de posesiune a bunurilor corporale cuprinse în moștenire (3). Într-adevăr, succesorul trimis în posesiune nu are beneficiul legal al unei posesiuni neîntrerupte de cât în cazul când are detențiunea corporală a bunurilor „*animo sibi habendi*”, iar *situațiunea lui cu privire la obligațiunile defunctului nu este o consecință a trimiterii în posesiune, ci a transmisiunii ce s'a operat din ziua deschiderii succesiunii*. Deasemenea este contestabil că, succesorul ar deveni posesor legitim prin trimiterea în posesiune, întrucât legitimitatea posesiunii nu depinde de sezină, ci de legitimitatea vocațiunii ereditare.

Efectul trimiterii în posesiune constă deci numai în puterea de a exercita drepturile cuprinse în moștenire și cari se traduc în acțiuni, pe cari decușul le avea în contra unor terți (4).

Exercițiul acestor acțiuni aparține moștenitorilor descendenți și ascendenți din ziua deschiderii succesiunii, iar ceilalți succesori nu au acest drept, decât în urma controlului prealabil a calității lor din partea justiției (art. 653 c. c.). Trimiterea în posesiune are efect retroactiv. Ea face ca titlul și calitatea moștenitorului fără sezină să fie opozabile *erga omnes* (5), dar — trebuie să adăogăm, pentru a evita orice confuziune — această opozabilitate nu are caracterul lucrului judecat, titlul moștenitorului putând fi contestat oricând pe cale contencioasă.

Care este rolul instanței în această materie?

Pentru a împiedeca eventualele abuzuri, pentru a ocroti interesele moștenitorilor absenți sau minori și a răspunde unui interes public, ca succesiunea să nu rămână fără reprezentant, justiția este chemată să intervină ca bunurile succesoriale să intre în stăpânirea celor chemați la succesiune, fie prin dispozițiunea legii, fie prin dispozițiunea defunctului.

Cum se face această intervenție?

În legiuirea ardeleană instanța succesorală este chemată să facă anumite formalități pentru aflarea succesorilor (6). Procedura succesorală se deschide *din oficiu* când succesorii sunt absenți, minori, incapabili (art. 2). Când se ivește vreo contestație, vreun conflict între aceia ce se pretind succesori, iar încercarea de împăciuire nu a reușit, instanța succesorală trebuie să îndrume la proces pe aceia, a căror titlu pare mai slab (art. 84 și urm.); dacă în termenul fixat de instanță (30—40 de zile) aceștia nu au intentat procesul, succesiunea se predă aceluia, a căror titlu, după aprecierea instanței, este mai tare.

În felul acesta instanța succesorală, în această le-

3) *Cantacuzino*, op. cit. no. 598, pag. 248.

4) Op. cit. no. 399, pag. 249.

5) *Hamangiu, Rosetti Bălănescu și Băicoianu*, op. cit. vol. III, no. 613, pag. 435.

6) V. codul de procedură succesorală din Ardeal (legea XVI din 1894).

giuire, are caracterul unui arbitru, care veghează ca drepturile celor cari nu sunt în situația de a și-le apăra, să fie respectate și care determină rolul părților în procesul de moștenire ce urmează a se intenta.

Prin această intervenție, instanța succesorală nu face decât acte de natură grațioasă. Hotărârea de predare a succesiunii nu are caracterul lucrului judecat. Titlul și calitatea celor trimiși în posesiune vor putea fi contestate de cei interesați până la scurgerea termenului de prescripție (art. 89).

În legiuirea românească, rolul tribunalului, — în principiu — este acelaș. Dar câtă vreme în legiuirea ardeleană hotărârea de predare a succesiunii are un caracter definitiv (fără autoritate de lucru judecat), în legislațiunea română măsura ce se ia din partea tribunalului prin încheerea de trimitere în posesiune este provizorie și se reduce — în fapt — la o simplă autorizare de a exercita acțiunile decujusului.

Cu ocazia soluționării cererii de trimitere în posesiune, tribunalul trebuie să se mărginească a constata decesul decujusului, a examina în mod sumar dacă testamentul întrunește condițiile formale prevăzute de lege și a verifica dacă există moștenitori rezervatari. Desigur că pentru a se pronunța în deplină lumină asupra cererii, tribunalul va putea să cheme și să asculte în camera de consiliu pe toți moștenitorii. Dacă asupra acestei chestiuni a existat o îndoială, aceasta a dispărut în urma introducerii dispozițiunii art. 104 în proc. civ. cu ocazia revizuirii din 1900 a acestui cod.

Tribunalul apreciază, fără a prejudeca fondul, care dintre diferiții pretendenți la posesiunea succesiunii are mai mulți sorți de izbândă în petițiunea de ereditate ce se va intenta. Legiuitorul nu prevede nici o regulă în această privință. Instanța apreciază în mod discreționar. Exercițiul acestei jurisdicțiuni se bazează pe rațiunea oportunității și a echității prudente. Tribunalul, admitând sau respingând cererea de trimitere în posesiune, pronunță o hotărâre grațioasă.

Dar este greșit a se crede că prin această hotărâre se acordă în mod efectiv posesiunea succesiunii, de oarece *hotărârea de trimitere în posesiune nu este susceptibilă de execuțiune silită*. Dacă detentorul de fapt a bunurilor succesorală este chiar cel trimis în posesiune, atunci prin hotărârea tribunalului se consacra această posesiune până la terminarea procesului de moștenire, sau până când cei interesați vor face să înceteze această stare de fapt, cerând numirea unui sechestru. Dacă bunurile succesorală se găsesc în posesiunea unui terțiu, hotărârea tribunalului rămâne fără efect practic cu privire la posesiune (7).

7) Cf. Cas. I, 1408 din 22 Dec. 1922 (Jur. Rom. 7-8 din 1923); C. Ap. Craiova, I, 174 din 6 Aug. 1924 (Bul. C. Apel 14 din 1924); *Alexandresco*, Expl. teor. pract. a dr. civ. vol. III, partea II, pag. 66, nota 67, 68; *N. Jac Constantinescu*, Despre succesiuni, ed. II, pag. 62, 66, 70; *N. Georgian*, Studii juridice, vol. II, pag. 148 (cit. *Hamangiu și Georgian*: Codul civil adnotat, vol. VI, pag. 356).

Ce se întâmplă în cazul când cu ocazia soluționării cererii de trimitere în posesiune se prezintă contestații din partea celor interesați, cari la rândul lor revendică pentru ei posesiunea succesiunii? Se schimbă prin aceasta rolul tribunalului?

Se spun că ivindu-se un conflict de drept, tribunalul nu mai poate rezolva o asemenea cerere decât față cu partea care se opune. Foarte just. Tribunalul va putea să-l asculte și pe adversar. Art. 104 proc. civ. îi dă această posibilitate. Dar faptul că hotărârea s'a dat în urma unei proceduri contradictorii, schimbă caracterul efectele hotărârii ?

Contestația, opoziția, contradictoriul, sunt elemente pur formale, cari nu pot schimba caracterul jurisdicției grațioase, întocmai cum lipsa contestației, a opoziției sau a contradictoriului nu poate schimba natura jurisdicției contencioase. Faptul că pârîtul contestă sau recunoaște acțiunea reclamantului este o împrejurare indiferentă pentru caracterul jurisdicției. O acțiune necontestată rămâne contencioasă, invocmai cum adopțiunea își păstrează caracterul de act grațios, chiar dacă s'ar fi ivit vreo opoziție din partea unor interesați. Instanța chemată să încuviințeze adopțiunea, se va mărgini să verifice dacă condițiile cerute de lege sunt îndeplinite. Nimic nu se opune ca cei ce se impotrivesc să fie ascultați și ei, dar, instanța nu va putea să soluționeze conflictul de drept ivit între părți, ci se va mărgini să încuviințeze sau să nu încuviințeze adopțiunea, iar cei interesați vor putea să atace adopțiunea printr'o acțiune principală, pe cale contencioasă.

Dar sunt anumite acte grațioase, cari în mod necesar implică o opoziție între părți: cererea pe care femeia măritată o adresează justiției pentru a obține autorizație, implică un conflict între soț și soție, conflict ce rezidă în refuzul soțului de a acorda el însuș această autorizație. Totuș, hotărârea tribunalului rămâne un act grațios; jurisprudența și doctrina este unanimă în această privință (8).

Iată dar că opoziția sau contestația nu pot să fie considerate de elemente, cari disting actele contencioase de cele grațioase.

Deasemenea nici procedura contradictorie nu poate să constituie un element de distincțiune. În principiu, jurisdicțiunea contencioasă se exercită în cadrul unei proceduri contradictorii, iar jurisdicțiunea grațioasă în baza unei simple cereri, ce se rezolvă în camera de consiliu, fără desbateri contradictorii. Acest fapt a condus pe unii autori la concluzia, că *contradictoriul și camera de consiliu* sunt criteriile cari deosebesc cele două jurisdicțiuni (9).

Dar aceste elemente nu sunt esențiale, întrucât sunt cazuri când tribunalul pronunță hotărâri conten-

8) *Herovanu*: Principiile procedurii judiciare, no. 135, pag. 354; *P. Vasilescu*: Op. cit. pag. 96, no. 60.

9) *Glasson et Tissier*: Op. cit. no. 12, pag. 35.

cioase, fără ascultarea adversarului (mandatele de plată în procedura bucovineană și ardeleană; un caz analog este acela prevăzut de art. 2 din legea proprietarilor), dar sunt mai frecvente cazurile când jurisdicțiunea grațioasă se exercită în cadrul unor debateri contradictorii (autorizațiunea femeii măritate în cazurile determinate de lege, art. 624 c. proc. civ.; rectificarea actelor de stare civilă, etc.).

Tribunalul cu ocazia autorizării femeii, a trimiterii în posesiune, și în general, în cauzele grațioase, exercită o *activitate preventivă*, în vederea ocrotirii drepturilor celor interesați. Dacă totuș această activitate se numește „*jurisdicțiune grațioasă*”, acest termen impropriu nu trebuie luat în sensul riguros, ci trebuie să se înțeleagă prin el funcțiunea administrativă, iar nu cea jurisdicțională a instanțelor judecătorești.

Nu vom stărui asupra elementelor cari separă jurisdicțiunea contencioasă de cea grațioasă. Această problemă, care a fost prea neglijată multă vreme și a cărei importanță nu a fost recunoscută decât în ultimul timp (10), necesită o expunere amplă și o examinare minuțioasă a noțiunilor de *acțiune* și *jurisdicțiune*; or, scopul acestor rânduri se mărginește de a demonstra, că încheerea de trimitere în posesiune își păstrează caracterul de act grațios, chiar dacă s'ar ivi contestații și cereri cari se exclud una pe alta. De aceea ne-am mărginit a ne ocupa numai de argumentele invocate în hotărîrea tribunalului Muscel și în notele amintite mai sus.

Cantacuzino susține că cererea de trimitere în posesiune se transformă în contencios când se ivește un contradictoriu și că în acest caz, hotărîrea are autoritate de lucru judecat, dar numai cu privire la *raporturile deduse în instanță*, și numai în raporturile dintre părțile litigante și „*ayants cause*” ai lor (11).

Dar cari sunt raporturile deduse în instanță? Instanța nu stabilește nici un raport de drept între părți; nu judecă. Apreciază numai, care dintre părți are mai mulți sorți de izbândă într'un viitor proces de moștenire, fiind mai prudent de a-l trimite în posesiune pe acesta și nu pe altul. Nici dispozitivul și nici considerentele nu soluționează o problemă de drept, o pretențiune, la baza căreia ar exista un drept lezat sau o situațiune contrară dreptului. Nu se cere și deci nu se stabilește un raport juridic; rolul tribunalului nu este de a constată drepturi preexistente. Prin hotărîrea de trimitere în posesiune se creiază o situațiune juridică nouă: este abilitarea legatarului de a exercita acțiunile defunctului. Hotărîrea este constitutivă, iar nu declarativă.

10) A se vedea admirabila expunere asupra acestei chestiuni în *Herovănu*: op. cit. no. 126, pag. 301 și urm. Deasemenea *Japiot*: *Traité élémentaire de procédure civile*, no. 165, pag. 139, unde se arată dificultățile ce întâmpină construirea unei teorii a actelor grațioase, dificultăți cari totuș nu sunt insurmontabile, cum crede acest autor și adnotarea noastră la dec. Cas. II, no. 59 din 1931 *Pand. Rom.* 1931, I, 159.

11) Op. cit. no. 401, pag. 250.

Autorii cari susțin, că ivindu-se o contestație, un conflict de drept cu ocazia cererii de trimitere în posesiune, în urma cărora caracterul hotărîrii ar suferi o schimbare, ar căpăta o nuanță contencioasă, nu arată în ce constă această schimbare și *cari sunt efectele deosebite ce se leagă de aceste hotărîri în asemenea cazuri*?

Natura și efectele acestor hotărîri sunt aceleași chiar dacă s'a ivit vreo contestație.

Conflictul de drept, despre care vorbește hotărîrea tribunalului Muscel, încă nu s'a ivit, părțile încă nu și-au formulat pretențiunile lor la succesiune. Petițiunea de ereditate încă nu este introdusă, sau chiar dacă este introdusă, soluționarea ei nu aparține acestei căi, iar între aceste cereri și petițiunea de ereditate, — nefiind nici o legătură între obiectul și cauza lor, — nu există conexitate. Anularea testamentului, stabilirea calității părților, etc., sunt chestiuni asupra cărora tribunalul nu are căderea și nu este necesar a se pronunța cu ocazia soluționării cererilor de trimitere în posesiune. Deocamdată, nu se pune altă problemă, decât aceea, care dintre pretendenți este mai oportun de a fi trimis, provizoriu, în posesiunea succesiunii. Or pentru a rezolvi această problemă, nu este nevoie ca să facă obiectul unor debateri contradictorii în ședință publică. Nu există nici o rațiune de a se transforma jurisdicțiunea grațioasă în contencioasă și de a se atribui încheerii efecte deosebite. Din contră, interese de ordin practic și natura urgentă a cauzei reclamă o soluțiune grabnică, în camera de consiliu. Tribunalul trebuie să rezolve cererea de punere în posesie îndată ce o primește, fără debateri sau cu debateri sumare, în camera de consiliu, pentru că succesiunea nu se poate lăsa fără reprezentant. Dacă cu această ocazie sau ulterior se ivesc contestații, măsura provizorie luată de tribunal se poate revoca, sau anihila efectele ei prin cererea de numire a unui sechestr.

În Franța, hotărîrile grațioase nu sunt susceptibile de căi de atac. O dispozițiune analogă art. 104 din codul de proc. rom. nu există. De aici se naște interesul ca unor hotărîri grațioase, cum este și aceea a trimiterii în posesiune, să li se atribue o nuanță contencioasă, pentru a li se asigura calea apelului. Aceeaș grije rezultă și din hotărîrea tribunalului Muscel unde se accentuează că: „...afacerea dobândește un caracter contencios și judecata urmează a avea loc în ședință publică, cu debateri contradictorii... *părțile având dreptul a ataca cu căile prevăzute de lege sentința ce se va da*”. Dar această grije — în legislațiunea noastră — este lipsită de orice temei, iar felul de a se transforma jurisdicțiunea grațioasă în contencioasă — după cum rezultă din succinta noastră expunere — se constată a fi nejuridic și arbitrar.

Iată pentru ce socotim, că hotărîrea tribunalului Muscel, prin care se dispune judecarea cererilor de trimitere în posesiune în ședință publică și contradic-

toriu, atribuindu-li-se caracter contencios, este greșită. Tribunalul trebuia să se pronunțe asupra acestor cereri, ascultând părțile în camera de consiliu, iar faptul că urmează a se pronunța asupra mai multor cereri nu justifică transformarea instanței grațioase în contencioasă și trimiterea cauzei în ședință publică.

Am socotit că nu este cu totul inutil să ne spunem și noi cuvântul în această chestiune de drept, contribuind la soluționarea unei probleme de un însemnat interes teoretic și practic.

SABIN MOLDOVAN,

Judecător de ședință la tribunalul Arad

ACȚIUNEA POSESORIE

Cum a luat naștere slaba apărare ce aduce proprietății. Mijloacele de îndreptare a acestui rău.

Posesiunea este baza proprietății. Ea își are originea din timpurile cele mai vechi sub forma de „*Jus occupanti*”. Prin urmare primul ocupant al unui teren devine încetul cu încetul proprietarul terenului posedat.

Acțiunea posesorie s'a născut ulterior imediat ce au dispărut terenurile virgine fără proprietar, așa zisele „*Res nullius*”. Conflictul de ocupațiune a dat naștere acțiunii posesorii, atunci când două persoane voiau să ocupe același teren și legiuitorul pentru a putea rezolva aceste litigii a stabilit că în caz de turburare de posesiune acela rămâne posesor care a avut o posesiune utilă de un an și n'a trecut un an dela deposedare.

Toate aceste principii de drept din acțiunea posesorie s'au născut din necesitatea de a se putea curma pofta acelora ce căutau să ocupe terenurile deja luate în stăpânire de alții și pentru a da posesorilor o armă de apărare contra uzurpatorilor în așa fel ca posesia lor să devie mai sigură iar precaritatea să dispară în folosul consolidării proprietăților.

Prin acest sistem pe lângă că se garantează posesiunea și indirect și proprietatea se aduce și un mare serviciu recoltei, de oarece se creează pentru cel de a semănat-o siguranța că tot el o să aibă dreptul să o culeagă.

Prin urmare puterea de siguranță ce se acordă proprietății prin acțiunea posesorie constituie pentru ea un drept care vine să erume nesiguranța de care ea era lovită în esența ei și fără de care ea nu s'ar fi putut desvolta niciodată și n'ar fi devenit stabilă.

Acțiunea posesorie vine deci în sprijinul proprietății ca să-i reglementeze stabilitatea, să-i distrugă precaritatea pe care i-o dăduse jus occupandi, titlurile de proprietate fiind aceleași pentru toți posesorii de proprietăți imobiliare, a fost necesar să se creeze o lege care să întărească dreptul de proprietate al ocupantului prin posesiune.

Stăpânirea terenurilor fiind după un timp oarecare stabilă prin posesiunea de fapt, prevederile din acțiunea posesorie ar fi trebuit să nu mai aibă nici o aplicare totuși în nici o țară din lume aceste dispozițiuni ale acțiunii posesorii nu au o mai frecventă apli-

care ca la noi, aceasta atât în detrimentul proprietății și al recoltei în particular, dar și al administrației și al ordinii publice în general.

Toate aceste lucruri au făcut și fac ca proprietatea în loc să devină inviolabilă cum cere Constituția, să devie precară și expusă de multe ori bunului plac și arbitrarului unor vecini nărăvași.

Toată această nesiguranță relativă la proprietate a dat și da naștere la diferite delictе ca: Loviri, răniri, schilodiri și chiar crime pentru că cel lovit în dreptul său de posesiune și indirect în dreptul său de proprietate, a început cu forța să se apere contra turbulentului și din lupta aceasta cu adversarul se nase delictele preconizate mai sus.

S'a văzut un frate ucigând pe fratele său pentru o brazdă de pământ; un tată ucigându-și fiul pentru că a fost turburat în posesie de progenitura sa și viceversa.

Foarte multe crime și delictе s'au săvârșit și se mai săvârșesc încă zilnic din cauză că părțile sunt nevoite să-și apere posesiunea terenurilor lor cu forța și din cearta aceasta pentru o bucată de pământ ordinea publică din stat suferă și delictele și crimele se înmulțesc.

Toate acestea dovedesc că puterea de apărare a proprietății prin acțiunea posesorie este insuficientă și deci ar trebui să se voteze și la noi o lege nouă care să apere pe proprietarii posesori contra celor ce se în-deletnicesc cu turburările de posesiune în mod mai eficace și să-i intimideze de a nu mai face astfel de fapte.

Acțiunea posesorie pentru zilele noastre este prea greoaie și părțile nu mai au răbdarea să aștepte roadele ei, cari vin cu prea mari întârzieri, iar proba cu martori care constituie proba de căpetenie a acestei acțiuni din cauza slăbirii conștiințelor face că soluțiunile date devin uneori inechitabile. Lucruri cari duc la disperarea celui nedreptățit și îl fac să-și apere dreptatea singur și astfel se nase delictele care au la bază un substrat de proprietate, rezultând din o lipsă de organizare socială a proprietății și a legilor necesare pentru apărarea ei.

Subsemnatul încă din 1913 am tipărit o broșură intitulată *Necesitatea Cadastrului* în care arătam toate neajunsurile de care suferă proprietatea în actualul stadiu legislativ și am propus pentru curmarea acestui rău pe lângă înființarea cadastrului proprietăților imobiliare (cartea funduară) să se legifereze în sensul că faptul de a turbura posesia proprietății altuia să fie considerat ca delict și deci turbulentului să i se aplice și o pedeapsă pentru faptul săvârșit.

Am trimis această carte la diferiți oameni politici dar nici unul nu s'a grăbit să aducă vre-o ameliorare situațieiperate în care se află proprietatea din vechiul regat.

Singur regretatul Dissescu a avut gentileța să-mi comunice că și domniasa este de părerea subsemnatului ca turburarea de posesie să fie socotită ca delict penal și în consecință turbulentului trebuie să i se aplice sancțiuni penale și că la 1899 domniasa a propus în parlament o lege în acest sens, dar care a rămas în cartioanele Senatului.

Relativ la turburarea de posesie legiuitorul român cu timpul, în loc să aducă ameliorări sau ceva inovațiuni pentru respectarea proprietății, din contră modificând legea Judecătoriilor la 1908 și desființând judecătoriile comunale, indirect a abrogat art. 16 din Legea Judecătoriilor de Pace din 1896 care prevedea că judecătoriile comunale vor menține „Statul quo” până ce instanța competentă se va pronunța, stabilind că

1) Quod enim ante nullius est, id naturali ratione occupanti conceditur.

acela să aibă posesiunea terenului în litigiu, care a avut-o mai mult timp în cursul anului.

În sistemul actual turburătorul de posesie intră în stăpânirea terenului ce dorește, culegând fructele pomilor și roadele pământului până la terminarea procesului, și care poate să dureze chiar mai mulți ani.

Sub legea din 1896 jurații comunali dedeau terenul în posesia aceluia care l'a avut mai mult timp în posesie în cursul anului până la tranșarea procesului, așa că turburătorul de posesie nu putea să-și ajungă scopul imediat de a intra în posesia terenului vizat, căci era gonit prin hotărârea juraților comunali, cari deși nu era definitivă, îi strica gustul de a mai continua să se judece într'un proces nedrept și în care nu mai avea nici o șansă, nici de a culege roadele un timp oarecare.

Juraților comunali li s'au dat un drept de a pronunța un fel de ordonanță prezidențială care regula cine să poseadă terenul în litigiu până la tranșarea procesului.

Legiuitorul dela 1908 desființând jurații comunali a neglijat să dea această atribuțiune judecătorului de ocol, dispozițiune foarte necesară și foarte folositoare proprietății, așa că orice dispozițiuni ce se iau de judecătorul de ocol afară de acțiunea posesorie, sunt dispozițiuni luate în afară de legi.

Ministerul de Justiție sesizat prin diferite plângeri din partea celor lezați, cari, deși au câștigat în posesoriu și chiar în acțiunea de revendicare și care în baza acestor hotărâri au fost puși în posesie asupra terenurilor câștigate și după ce autoritățile în drept s'au retras, au fost deposedați imediat de către cei cari au fost goniți de autoritățile în drept și contra cărora aveau hotărâri definitive și cari au reîntat în posesia terenurilor ce au pierdut pe calea judecății și din care au fost goniți cum am spus mai sus de autorități.

Cum zic, Ministerul de Justiție sesizat de aceste plângeri a dat o circulară către diferitele autorități judecătorești spre a preciza cum procedează în aceste cazuri și ce măsuri de îndreptare propun.

Desigur s'au dat Ministerului de Justiție diferite soluții, unele mai rele altele mai bune, totuși până în prezent nu s'au luat nici o dispoziție contra acestor fapte de o gravitate capitală cari fac ca proprietatea să devie iluzorie cum și hotărârile judecătorești relativ la aceste chestiuni.

Singura soluție pentru curmarea acestor rele este înființarea căștilor fiinduare și transformarea turburării de posesie în delict penal, iar până la pronunțarea hotărârilor definitive să se poată pronunța ordonanțe prezidențiale cine să rămâe posesor până la tranșarea litigiilor în privința posesiunii.

VICTOR ROMESCU
Jude Consilier
Topoloveni-Muscel

CRIZA ECONOMICĂ ȘI CRIZA DE JUSTIȚIE

Trăim sub imperiul unei crize economice, din cele mai sălbatice. Zilnic vedem cum efectele ei subminează toate instituțiile statului, desagregându-l. Incontestabil că, această criză economică trebuie să fie promovată de o cauză. Unii, au găsit că natura acestei cauze este economică, alții politică, morală, etc

Desorientați și mai ales desperați, am făcut apel la capacități străine, cari în schimbul unei simbrii încercău să determine cauza crizei, care ne sufocă, deși, avem șapte universități și atâți profesori universitari.

Experții au plecat și criza încă, nu și-a atins apogeul. Cu certitudine, cred însă, că aceasta cauză a crizei, care ne anchilozează, este *criza de Justiție*. Ea are ca reflex, criza actuală economică.

S'a zis cu drept cuvânt, că *Justiția este fundamentum regnorum*. Acesta este un adevăr verificat și de istorie. Statul Român n'a fost desagregat din cauza creștinismului sau a barbarilor, că din cauză că *Justiția* nu mai reprezintă „*fundamentum regnorum*”. *Justiția* română a început să intre în criză, dela sfârșitul sec. I, culminând cu legiferările lui Justinian, sau mai bine zis, a lui Tibonian, acel „*vir egregius et excelsus*”.

Și iarăși, când *Justiția* unui popor este bine administrată, atunci evident că, toate instituțiunile lui progresaază.

Chezășia de viitor a unui popor este Justiția.

La noi, de un deceniu și jumătate, *justiția* trece printr'o groaznică criză, care se manifestă sub două aspecte: *criza de legiferare* și *criza de administrare*.

Criza de legiferare, a descompus și descompune toate instituțiile noastre economice.

Intr'adevăr, dela 1917 până la 1929, cămătarii percepeau procentul, după bunul lor plac, care, se ridică și la fantastica sumă de 100%. Evident că, acest procent uzurar sufoca comerțul, industria, agricultura, etc.. Gânditu-sa legiuitorul că trebuie să intervie printr'o lege a cametei?

Nimic. Dar totuși în 1930, când criza financiară era în marș și când bănele închisese ghișeele, legiuitorul român a elaborat „*Legea contra cametei*”.

Între anii 1917—1929, erau cetățeni, cari fiind de o notorie sărăcie și fără să câștige la vre-o loterie, deveneau ca prin minune milionari. Întrebutu-s'a atunci, legiuitorul de origina acestor averi, care evident, nu puteau fi făcute, decât, în dauna tezaurului public? De loc. Totuși însă, în 1932 pe timpul unei sărăcii sălbatice când averile dubioase s'au volatilizat, legiuitorul român discută „*legea pentru controlul averilor*”.

Creditul este nervul vital al comerțului, iar comerțul este forța, care pulsează viața unui popor.

Ei bine, deși în intervalul dela 1917—1929, creditul intern era greu încercat de debitorii de rea credință, totuși legiuitorul dela 1929, prin *legea concordatului preventiv*, a dat o lovitură de grație creditului românesc, care a avut de efect sistarea tuturor operațiunilor bancare și în consecință închiderea ghișeurilor.

Dar credeți, că legiuitorul s'a limitat la această lege, în opera lui de legiferare? De loc.

Fundamentul creditului este buna credință a părților contractante.

Toate legiurile dela Romani până în prezent, au avut ca obiect stimularea acestei bune credințe. Ce-a făcut legiuitorul român? Prin *legea pentru lichidarea judiciară* și prin *legea conversiunii*, din anul 1932, a stimulat reaua credință a debitorului, mânănd astfel în mod definitiv creditul țării, provocând astfel, cea mai acută criză din câte s'a abătut asupra țării.

Ei bine, acest mod de legiferare pe lângă faptul că a provocat criza economică în care ne zbatem, dar, ceea ce este mai deplorabil este că a avut darul de a provoca neîncrederea în justiție. Această neîncredere în justiție este promovată și de criza de administrare a ei.

Intr'adevăr, magistratura inferioară a țării româ-

nești nu este inamovibilă, deși aceasta, este de drept constituțional. S'au văzut cazuri, când un magistrat a fost mutat dela Tribunal, la cel mai mizerabil Ocol al țării, fiindă era indezirabil șeful de organizație politică.

Comisarii sunt mai inamovibili în postul lor, decât magistrați dela ocoale și Tribunal, care au inamovibilitatea în măsura inaplicării articolului 139, l. de org. judecătorească. Acest fapt face din magistrat un umil funcționar, care activează în măsura influenței puterii executive.

Dar, ceiace-i compromite și demnitatea de om, este incontestabil modul de avansare. Ei bine, un magistrat, fie el chiar eminent, în țara mea, nu poate avansa, decât în măsura *influențelor politice*. Aceasta este un adevăr axiomatic, pe care eu orice rise trebuie să-l enunț.

Ce importă cartea pe care o posezi, sentimentele de care ești animat în distribuirea justiției, cazierul tău, etc..., dacă nu lingusești un politician nu reușești să fii avansat.

Și acum, întreb pe cititorul imparțial și corect în sentimente, ce garanție prezintă un magistrat recrutat în aceste condiții? Credeți că justițiabili nu văd? Acest fapt subminează în gradul cel mai grozav prestigiul justiției. S'a gândit cineva să reacționeze? Nimeni. *Video meliora proboque deteriora sequar.*

Și acum uniți criza de legiferare, cu criza de administrare a justiției și veți cunoaște cauza generatoare a crizei noastre economice.

Cu groază mă gândesc la evoluția sălbatică a crizei și la efectele ei dezastroase, care nu vor putea fi curmate până nu va dispărea cauza eficientă.

Caveant consules.

TITU BOGDANESCU

Doctor în drept

Magistrat

Tribunalul Tulcea

CONTROLUL AVERILOR

Ce se face cu averea nejustificată? Confiscare sau impozit de 90%

Buna funcționare a întregului mecanism al unei legi pentru controlul averilor, depinde în totul de dispozițiile sau măsurile pe cari legea le ia față cu averea nejustificată.

Se propun în această privință două sisteme. În proecetele noastre primitive, averea nejustificată fiind prezumată ca dobândită prin vreunul din mijloacele prevăzute de Codul penal (delapidare, mită, trafic de influență, etc.), urma să fie considerată drept corp de licit și tratată ca atare; deci, atribuită păgubașului, sub formă de despăgubiri civile.

Ocupându-mă cu problema de constituționalitate pe care o ridică acest sistem, am scris în „Pandectele Române” (Caetul 1—3/932 pag. 201):

„Căci țara, în care unii dintre supuși se bucură de produsul faptelor lor sancționate de Codul penal, sau numai imorale, va fi adânc jignită în prestigiul ei și prejudiciată material; față de celelalte State și chiar de însăși propria ei populație. O astfel de țară își va pierde curând credițul internațional, de care orice Stat are indispensabilă nevoie spre a putea trăi, și chiar încrederea majorității cinstite și muncitoare a cetățenilor ei, cari vor refuza să dobândească titlurile emise sau garantate de dânsul”.

Aceste sunt considerațiile cari autorizează Statul lezat să se prezinte ca parte civilă în instanța de control, prin advocații săi, spre a cere și obține despăgubiri civile, ce i se vor atribui din averea nejustificată.

Nu se poate vorbi însă în cazul acesta, de *pedeapsa confiscării averilor*, prohibită în mod formal de art. 15 din Constituție, căci caracterul acestei desdăunări este în afară de orice noțiune de pedeapsă.

Constituanta prin art. 15 a înțeles să nu permită reînființarea pedepsei confiscării averii totale a cuiva, pedeapsă politică, aspră și nedreaptă (pentru că lovește în mod direct familia celui pedepsit). — de care s'a prea abuzat în trecut. Acest abuz a făcut-o să devie odioasă.

Dela faptul atribuirii Statului a averii nejustificată, sub formă de despăgubiri civile, și până la confiscarea totală a averii unui condamnat politic, care devine astfel adevăratul *paria* al societății, este o mare deosebire.

Confiscări parțiale se mai practică și altele, sub imperiul actualului Cod. penal. De câte ori instanțele represive nu atribue despăgubiri civile, cari se execută prin confiscarea și vânzarea averii celui condamnat?

Regretatul mare penalist *Tanoviceanu*, în „Cursul de drept penal român” (ed. I, nr. 1573), demonstrează că prin dispozițiile Codului nostru penal, se permite confiscarea în mod indirect a averii cuiva, citând drept exemple condamnări la amenzi sau despăgubiri, a căror executare poate înghiți întreaga avere a condamnantului.

Mai mult încă, în cazurile prevăzute de art. 37, 144, 146, și 381 Cod. pen., confiscarea este autorizată în mod principal, ca pedeapsă, față de obiectele cari au servit la săvârșirea unor infracțiuni sau produsul acestor infracțiuni.

Deci, în această privință, la cea mai simplă analiză, nu rezistă nici un serupul de ordin constituțional.

Pedeapsa confiscării totale a averilor este una, iar atribuirea unei porțiuni din averea cuiva sub formă de despăgubiri civile față de cel dăunat este cu totul altvece.

Nu tot acelaș lucru se poate însă spune și despre al doilea sistem preconizat, anume lăvirea averii nejustificată cu un impozit atât de mare, încât îi acopere aproape întreaga valoare. Astfel ar fi un impozit de 90, 95 sau 99 la sută, asupra valorii averii nejustificată. De exemplu, la o avere de un milion lei, impozitul s'ar urca la 900.000, 950.000 sau 990.000 lei.

Prin faptul că supui la un impozit pe cineva, relativ la averea lui, urmărează că implicit presupui pe acel cineva proprietarul averii pentru care l'ai impus. Iată deci Statul, societatea, care vine și îi spune:

— Nu ai putut justifica averea de care te folosești. Eu însă consimt să-ți recunosc dreptul de proprietate asupra acestei averi, dar în același timp te voi lovi cu un impozit. Acesta este prețul, în schimbul cărui tu îți vei asigura pentru totdeauna liniștita folosință a averii nejustificate”.

Poate fi oare în această complicitate o concepție de înaltă moralitate?

Dar, mai mult încă.

Dacă eu am o avere de un milion și mi-o iei în întregime, se va zice că-mi confişti averea. Dacă însă îmi iei numai 999.999 lei și mai lași și mie numai un leu, atunci nu va mai putea fi vorba de confiscare, ci numai de un simplu impozit.

Sistemul acesta îmi amintește procedeul unor oa-

meni simpli, cari cred că pentru a evita o eventuală „stricare” a testamentului la pretenția moștenitorilor cu rezervă, pe care ei vor să-i lezeze, lasă și acestora câteun legat de... un leu.

Să convenim însă ca în modul acesta am scăpat de dispozițiile art. 15 din Constituție.

Pactul nostru fundamental, mai conține însă încă un text la care trebuie să ne gândim. Este vorba de art. 17, care garantează proprietatea de orice natură.

Ori, cum arătăm mai sus, când pui un impozit pe averea cuiva, înseamnă în mod destul de lămurit că recunoști implicit proprietatea lui asupra acelei averi. Căci cineva nu poate fi obligat a plăti impozite decât pentru averea lui, iar nu pentru averea altora.

Legea care ar lovi cu impozite pe un cetățean pentru averea altui cetățean, ar fi o aberație fiscală.

Este adevărat că art. 109 din Constituție permite legiuitorului să stabilească impozite. Dar acest drept are o limită. Impozitele pot lovi numai într-o măsură cât mai neînsemnată averea cuiva, căci cu toții suntem datori să contribuim la necesitățile Statului, cu câte puțin din ceiace avem.

Când însă impozitul este egal cu valoarea bunului impus, sau aproape egal, nu se va putea spune oare că Statul departe de a garanta dreptul de proprietate, este cel dintâi care îl violează?

Faptul că luând bunul cuiva, îi lași și lui numai o mică porțiune, cu totul neînsemnată, „îi ungi ochii”, cum se spune în limbaj popular, s'ar putea spune că este o simplă camuflare, pe care o simte cel mai simplu om înzestrat cu puțin bun simț.

Îată de ce, explicând aceste noțiuni în conferința pe care am făcut-o la postul nostru de radio-emisiune, în seara de 10 Aprilie 1932, sfârșiam prin a pune întrebarea:

— „La cine mai prinde oare un astfel de *true*?”

Trebuie bine luat seama, oăci ar fi păcat să se zădărnicească în totuși bunele intențiuni cari ne-au dat în ultimul timp speranța că se apropie timpul unor principii de înaltă moralitate și că necinstea va înceta a mai constitui o virtute.

EUGEN PETIT

Consilier la Inalta Curte de Casație

RECENZII

LEGEA CONTRIBUTIUNILOR DIRECTE, *) adnotată și comentată de Dr. Iascar Davidoglu, magistrat.

Fără îndoială, că legea contribuțiilor directe formează o materie care are multă nevoie de a fi preschimbată și adăugită, pentru ea să poată avea o bună și rațională aplicare la impunere a contribuabililor.

Adevărul e că din 1925 de când legea aceasta a intrat în vigoare pe teritoriul Statului Român, legiuitorul a căutat să o adapteze cât mai potrivit situațiunii noastre economice și financiare, iar dacă până azi nu a ajuns la perfecțiunea cerută, nu se poate contesta că a înaintat cu pași mari către telul acesta, pe care sperăm că într'un viitor nu tocmai îndepărtat îl va ajunge.

Toți comentatorii acestei legi, în număr destul de restrâns, s'au străduit și se străduiesc încă să înlesnească tendința aceasta și printre aceștia cu plăcere numărăm și pe d. Iascar Davidoglu, magistrat, fost prim președinte la Tribunalul Ilfov.

*) În depozit la *Curierul Judiciar*. Prețu] vol. Lei 200.

D-sa ne-a trimis la redacție o interesantă lucrare asupra acestei legi, pe care a adnotat-o și comentat-o într'un volum de mai bine de 600 pagini, cu îngrijire întocmit, atât din punct de vedere tehnic și din punctul de vedere al modului de tratare a materiei.

Am cercetat cu toate atențiunea lucrarea aceasta și am găsit în ea un considerabil material de jurisprudență aranjat în așa fel, încât aproape toate chestiunile legiferate sunt întovărășite și de hotărârile date în aceste chestiuni de instanțele judecătorești.

Sub fiecare articol de lege sunt prevăzute instrucțiunile Ministerului de finanțe, deciziunile comisiunii centrale care lucrează pe lângă acest minister și în plus observațiunile personale pe care autorul lucrării le are de făcut la textele de lege respective.

În asemenea condițiuni, cartea d-lui prim președinte Davidoglu se poate socoti ca foarte utilă, așa că din toată convingerea o recomandăm aceluia care au nevoi în rezolvarea chestiunilor fiscale.

Fiindcă lucrarea aceasta își mărturisește valoarea prin ea însăși, noi adăugăm numai observațiunea că „*Legea contribuțiilor directe*”, adnotată de d. Davidoglu, nu trebuie să lipsească din biblioteca nici unui avocat, magistrat, instituție și chiar contribuabil, căci, după cum fiecare din noi, aproape zilnic venim în contact cu organele fiscale, tot așa avem nevoie aproape zilnic de cercetarea acestei prețioase lucrări, atât de bună îndrumătoare în soluționarea favorabilă a impunerilor, pe cari de multe ori organele fiscului, le stabilesc alături de prevederile ei, forțând de cele mai multe ori în aplicare înțelesul textelor ce interpretează.

N. R.

REVISTA DE DREPT PENAL ȘI ȘTIINȚA PENITENCIARĂ

An. XI. Nr. 5—6 din 1932, complet renovată și îngrijit tipărită organul *Cercului de studii penale și penitenciare* se prezintă sub un aspect cu adevărat occidental.

Publică în acest număr studii interesante de: Henry G. M. Geesteranus, Chiril Alimănescu, Const. G. Vasiliu, Dr. I. Stănescu și Dr. Nic. Iorgulescu, unele în legătură cu dreptul penal, altele cu știința penitenciară și criminologia.

Dacă s'ar da mai multă atențiune dreptului penal juridic și problemelor de unificare, revista ar prezenta mai multă utilitate practică.

PENALIST

TRAIAN BROȘTEANU. *Arbitrariul și relativitatea formulilor doctrinale cu privire la aplicarea legilor în timp.*

Cartea d-lui Broșteanu atacă una dintre cele mai spinoase chestiuni de drept. Formulele au abundat, pentru a soluționa această chestiune. În cartea de față se arată arbitrariul lor. D-l Broșteanu nu urmează pe înaintași, pe calea formulilor. D-sa din capul locului arată, că soluționarea problemei aplicării legilor în timp trebuie căutată în interpretarea legii noi. (pag. 11).

După ce în capitolul I, arată insuficiența dispozițiunii legale privitoare la soluționarea problemei aplicării legilor în timp, iar în capitolul II critică formulele doctrinale emise asupra acestei chestiuni, în capitolul III și IV autorul își expune concepția sa.

După ce lămurește noțiunea de suveranitate a legi, discutând și teoria lui Duguit asupra suveranității, d-l Broșteanu

înlătură obiecțiunea, că ar putea să fie legi contrarii dreptului, și că o lege retroactivă ar fi o lege contrară dreptului. (pag. 165). Duguît, susținătorul acestei teorii, arată ce este norma de drept. Pentru Duguît, ea este norma, pe care masa oamenilor ce compun grupul social, o socotește necesară pentru menținerea solidarității sociale, socotind totdeauna că este și just, ca ea să fie sancționată. Dar obiecțiuni vin contra acestei teorii. D-I Broșteanu le expune cu multă sârgă. Grupul social poate să fie împărțit asupra acestei norme. O majoritate ar fi calificată să dea tărie acestei norme, sau trebuie numai asentimentul unanimități sau quasi-unanimități? Și apoi ce s'ar întâmpla, când o majoritate a grupului social ar fi fermă, pe când quasi-unanimitatea din alte ocazii ar fi șovăelnică. Teoria lui Duguît se vede că este vagă. Ea nu poate să fie acceptată.

Pazăndu-și concepția pe interpretarea legi noi, d-I Broșteanu aduce lumini și asupra interpretării legilor. Punctul de vedere al lui Geny nu este împărțit de d-sa. Geny, pe lângă lege, vede ca sursă a dreptului și libera cercetare științifică. În interpretarea legi, care este un act de voință, Geny arată că legea trebuie cercetată riguros, pentru a se vedea, care a fost voința din lege. Libera cercetare vine apoi cu un câmp deosebit decât al legi.

D-I Broșteanu nu separă libera cercetare de interpretarea voinței legiuitorului. Se pot face discriminațiuni chiar în lege. Judecătorul interpret. față de legiuitor nu este decât un agent, un mandatar. El va lucra în spiritul legiuitorului. Față de o nouă stare de lucruri judecătorul va lucra, după cum ar lucra și legiuitorul, dacă ar fi pus să-și manifeste voința acestei stări.

Mai departe în interpretarea legi, autorul arată că trebuie avut în vedere caracterul pragmatic al științei dreptului. Dreptul este o știință normativă. Normele sale trebuie să dea satisfacție intereselor sociale în joc. Și după cum legiuitorul ține seama de aceste interese în joc, același lucru trebuie să-l facă și judecătorul. Judecătorul nu ar fi un mandatar conștiințios al legiuitorului, dacă nu ar ține seamă de aceste interese în joc.

Pentru că interpretarea are un rol capital în concepția d-lui Broșteanu, d-sa pleacă dela un fundament mai înalt, pentru a ajunge la necesitatea ei. Asupra dreptului autorul împărtășește o concepție relativistă. Principiile de drept, nu au decât valoarea unor adevăruri tendențiale. Fundamentul acestor afirmații își au o bază în biologie. Este cunoscut din biologie, că orice ființă reacționează la impresiile mediului, pentru a se adapta la el. Rolul de adaptare îl îndeplinește și instinctul ca și conștiința. Inșă conștiința prin principiile, prin ideile generale nu ajunge la o adaptare perfectă la mediu. Si este firesc să fie așa. Dacă conștiința ar ajunge la o adaptare perfectă, ea ar deveni reflex, instinct. Ideile generale, abstracțiunile, nu pot însă să cuprindă exact realitățile complexe. În mijlocul lor se strecoară erori. Pentru înlăturarea lor se vine cu noi generalizări, care la rândul lor au aceeași soartă ca și generalizările dinainte. Și în felul acesta se constituie progresul.

Procesul acesta ce se observează la ideile generale, se observă și când legiuitorul generalizează prin legi. Realitatea complexă nu poate să fie cuprinsă în dispozițiile legi. Sau stările de lucruri ce au existat în momentul făuririi legi s'au schimbat în urmă. Judecătorul trebuie să adapteze legea la toate aceste situații. Principiile din lege vor fi pentru el adevăruri tendențiale. Rolul lui ca și al legiuitorului va fi să cântărească interesele în joc. Se înțelege că rolul său va fi cu atât mai mare, cu cât societatea nu se va bucura de o mare fixitate. Și acesta este tocmai cazul societăți noastre.

Se vede din aceste trăsături, care sunt departe de a da un rezumat al ideilor autorului, ce susținută este teza expusă de acesta.

Lăsarea soluționării problemei conflictelor de legi în timp, pe seama interpretării legi noi, nu mai este de natură să sperie. Concepția aceasta are un mare avantaj asupra formulilor întrebunțate până acum. Pe când aceste formule sunt depășite de o societate în transformare, concepția d-lui Broșteanu este un instrument admirabil pentru a soluționa problemele ridicate de această societate, care este societatea timpului nostru.

Desigur, când o societate ajunge la așezare, este mai ușor ca realitatea ei să fie prinsă în formula unor principii. Desigur că mințea omenească, după cum din fenomenele lumii fizice a desprins legi, tot astfel din realitățile sociale caută să degajeze principii. Inșă principiile acestea, nepurtându-se asupra unei societăți imuabile, sunt mereu modificate de mersul societăți. Iar atunci când dinamismul social este mai mare, formula principiilor se găsește cu totul îngustă, pentru a cuprinde realitățile sociale. Pentru asemenea societate, când un legiuitor edictează norme corespunzătoare necesităților ei, interpretul la aceste norme trebuie să se adreseze, pentru a vedea ce situații dinainte au rămas respectate.

În rândurile de față nu s'a vorbit nimic de capitolul I și II al lucrării d-lui Broșteanu. Și cu intenție. Scopul acestor rânduri au fost numai să schițeze concepția autorului asupra problemei, ce și-a propus să trateze. Iar mai departe, să fie o recomandare, pentru a fi citită această carte, ce se situează într'un loc de frunte, în știința juridică a noastră.

H. UDREA
Magistrat

NALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. UNITE

Audiența dela 3 Martie, 1932

Președinția D-lui D. VOLANSCHI Prim Președinte

Soc. Petrolmina cu Ministerul de Domenii

Decizia Nr. 15

Legea agrară. Embaticari. Improprietărea lor. Subsolul acestor terenuri trece la Stat. (art. 7 și 24 Legea agrară a Vechiului Regat și legea interpretativă a art. 24 dela 1/IV/926.

Consolidare. Hotărâri de consolidare. Neoposibilitate față de Stat. Instanța de Validare. (art. 17 și 19 din Constituție; — art. 14 și 47 legea de Consolidare din 1913, art. 266 al 1., 238 p. b. și 262 al 2. legea minelor din 1929).

1. *Dat fiind capitolul legii agrare a vechiului regat din care face parte art. 7 care este de ordin constituțional, urmează că în acest text, care dispune improprietărea directă a embaticarilor cu terenurile supuse embaticului, legiuitorul agrar nu a putut dispune și în ce privește subsolul terenurilor astfel expropriate, întrucât chestiunea subsolului intră în cadrul preocupărilor reglementate de el prin art. 24 ale cărui dispozițiuni în generalitatea lor, erau aplicabile și subsolului embaticar, întrucât ele determină terenul el cărui subsol trece la Stat având în vedere calitatea lui fizică de cultivabil, iar nu calitatea lui juridică.*

2. *Din modul cum este redactat art. 7 legea agrară nu se poate susține că, el prevede o improprietărea directă dela proprietarii expropriați la embaticari, fără ca mai întâi terenul să treacă la Stat, care deci pe te-*

meiul art. 24 este în drept să și oprească și subsolul acestor terenuri.

Art. 24 nefiind de ordin constituțional a putut fi interpretat prin legea ordinară dela 1/IV/1926.

3. Din dispozițiunile art. 7 al. d legea agrară, prin care se desființează orice drepturi și privilegii ale proprietarilor embaticari, nu se poate trage concluzia că, legiuitorul a înțeles a trece la embaticari proprietatea terenurilor expropriate în folosul lor, într'alt, mod decât după normele generale ale legii agrare, adică refiind pentru Stat subsolul acestor terenuri.

4. Prin hotărârile de consolidare, date pe baza legii din 1913, concesionarul nu dobândia decât un drept de exploatare, iar nu vreun drept de proprietate; acest drept real mobilier, intrat în patrimoniul concesionarului pe temeiul unei astfel de hotărâri, este apărut prin art. 17 constituția din 1923.

Această garantare nu poate avea însă loc decât în măsură și condițiunile prevăzute de constituție, care prin art. 19 prevede un nou regim minier, după care zăcămintele miniere etc. sunt proprietatea Statului, situația lor urmând a fi reglementată de o nouă lege.

În executarea dispoziției art. 19 constituție, a fost votată legea minelor din 1924, după care hotărârile de consolidare obținute sub legea din 1913 și care conform art. 14 din această lege, sunt opozabile erga omnes, nu mai au față de Stat acest caracter și Statul în instanța specială de validare este în drept să discute drepturile obținute de particulari.

Intrucât în speță hotărârea de consolidare s'a dat în 1926, deci după intervenția legii minelor din 1924, dreptul de exploatare obținut de Soc. concesionară nu este opozabil Statului decât în condițiunile acestei legi și ca atare subsolul terenului concesionat, care este un teren embaticar cu care concordentul a fost impropriat după legea agrară, aparține Statului, nu embaticarului impropriat, — care deci fără drept l'a concesionat.

Curtea,

Ascultând cetirea raportului făcut în cauză de d-l consilier D. Cihodariu, pe d-l av. Micescu, care a cerut să se declare neconstituționale legile sus arătate, atât pentru motivele formulate în cererea adresată Tribunalului, cât și pentru motivul suplimentar, deșus în instanță, care prevede și neconstituționalitatea art. 274 legea minelor, al. final; pe d-nii av. G. Stoenscu și Negruzzi în combateri, cum și d-l procuror general C. Viforeanu în concluziunile puse, atât avocații intimaților, cât și d-l procuror general, primind discuțiunea motivului suplimentar deșus în ședință și

Deliberând,

Asupra cererii de față;

Având în vedere actele cauzei din care rezultă că, Societatea minieră „Petrolmina” din București, a cerut la 2 Martie 1931 Comisiunii speciale de pe lângă Tribunalul Dâmbovița, validarea și recunoașterea, pe seama sa, a concesiunii pentru exploatarea de petrol și alte substanțe bituminoase, prevăzută în contractul de concesiune autentificat de tribunalul Ilfov s. Notariat sub No. 31812/1926, transcris special la trib. Dâmbovița sub no. 513/1926 și 509 din 1930, aceste drepturi fiind intrate în patrimoniul său

pe baza actului de cesiune transcris special la Tribunalul Dâmbovița sub no. 509 din 1930;

Că, potrivit disp. art. 239 al. 7 legea minelor din 1929, numita societate, în calitatea ei de concesionară a unor terenuri petrolifere din Vechiul Regat, era obligată să prezinte în instanță de validare un certificat eliberat de organele chemate să aplice legile agrare, prin care să facă dovada că, în ce privește proprietatea subsolului (zăcămintele miniere), terenurile asupra cărora dânsa cerea recunoașterea drepturilor sale de concesiune, nu intra în prevederile legii pentru reforma agrară din Vechiul Regat și ale legii din 1 Aprilie 1926 pentru interpretarea art. 24 din această lege agrară.

Că în executarea acestei obligațiuni legale, reclamanta societate a prezentat certificatul no. 147247 din 30 Iunie 1931, eliberat de Ministerul Agriculturii și domeniilor, direcțiunea aplicării reformei agrare, din care însă reeșind că terenurile cari fac obiectul cererii de validare sunt embaticuri din pădurea Statului Gura Ocnitei, din acel județ, societatea reclamantă a cerut Comisiunii ca să suspende judecarea validării și să trimită dosarul la Inalta Curte, pentru ca în conformitate cu art. 103 Constituție și 29 legea sa organică, Inalta Curte să se pronunțe în Secțiuni Unite asupra susținerii sale că, legea din 1 Aprilie 1926 pentru interpretarea art. 24 legea agrară a Vechiului Regat și art. 266 al. V legea minelor din 1929, legi pe temeiul cărora cerea sa nu mai putea fi admisă față cu certificatul Ministerului de Domenii, sunt neconstituționale.

Având în vedere că la această cerere, reprezentantul Ministerului de industrie neopunându-se, comisiunea, prin jurnalul dela 25 Septembrie 1931, a suspendat judecata validării, cu care era sesizată și a înaintat dosarul la Inalta Curte; că în susținerea cererii de neconstituționalitate, soc. „Petrolmina” a deșus la dosarul de fond două motive, iar în ședința dela 18 Februarie 1932, a prezentat direct la Inalta Curte un motiv suplimentar, a cărui discutare a fost primită de reprezentanții intimaților Ministerul de industrie și de domenii, cum și de d-l procuror general;

Văzând l-iul motiv de neconstituționalitate :

„I. Legea pentru interpretarea art. 24 din legea agrară, lege publicată în Monitorul Oficial No. 76 din 1 Aprilie 1926.

„Această lege violează art. 7 lit. b, din legea agrară din 17 Iulie 1921, articol care are putere constituțională, în virtutea art. 160 din aceeași lege și art. 151 din Constituție.

„Art. 7 din legea agrară spune că se declară expropriate în întregime pământul folosit cu titlul de embatic, besman, locațiune ereditară, otașniță, fie că este acoperit cu plantațiuni, sădiri, clădiri sau nu, fie că este situat în comunele rurale sau urbane, exproprierea făcându-se în folosul embaticarilor.

„Același text adaugă că „sunt și rămân desființate în virtutea acestei legi, toate drepturile sau privilegiile de orice natură și de ori unde ar deriva (Hrisoave Domnești, hotărâri, etc.) pe cari le au proprietarii sau alte persoane asupra acestor pământuri”.

„Textul acesta este general și se aplică la toate embaticurile, atât a acelor aflate pe moșii particulare, cât și acelor aflate pe moșiile Statului.

Art. 7 desființând toate drepturile pe care le avea asupra unor astfel de pământuri, a desființat și drepturile nudului proprietar asupra subsolului, întrucât exproprierea a avut

de efect ca să transforme pe embaticar în plin proprietar. În acest sens a fost interpretat art. 7 din legea agrară de către Înalta Curte de Casație secția II, prin decizia civilă no. 81 din 29 Februarie 1924.

„Legea interpretativă din Aprilie 1926, în articolul său unic spune: „Art. 24 din legea pentru reforma agrară din 17 Iulie 1921, este aplicabil și terenurilor cu embatic expropriate în folosul posesorilor embaticari. În art. 7 litera d din acea lege, fie că nuda proprietate aparține Statului fie că aparține particularilor.

„Deasemenea drepturilor de orice natură dobândite după 29 Martie 1923, data promulgării Constituțiunii asupra oricăror terenuri, se aplică și dispozițiunile art. 19 din Constituție.

„Această lege, sub cuvânt că interpretează art. 24 din legea agrară care e un text de excepție, aplicabil numai terenurilor expropriate pentru cultură și pentru islaze comunale și care nu are nici o legătură cu terenurile embaticare, violează art. 7 lit. d, care a transformat pe embaticar în plin proprietar și reinviază drepturile nudului proprietar asupra subsolului terenurilor embaticare, drepturi care au fost desființate prin acest text de lege.

„Cerem deci ca să fie declarată neconstituțională legea interpretativă din 1 Aprilie 1926“.

Având în vedere că prin acest motiv se susține neconstituționalitatea legii dela 1 Aprilie 1926, pentru că, în realitate, această lege nu ar interpreta art. 24 legea agrară a Vechiului Regat, la care se referă, ci ar modifica art. 7 lit. d, din această lege, text care fiind însă de ordin constituțional, nu poate fi modificat printr-o lege ordinară, cum este legea din 1 Aprilie 1926.

Că, în dezvoltarea acestei susțineri se pretinde că, prin art. 7 lit. d, legiuitorul reformei agrare a trecut la foștii embaticari și subsolul terenurilor embaticare, întrucât în acest text nu se face nici o rezervă cu privire la subsolul acelor terenuri, iar din felul cum prin el se reglementează împrumutarea embaticarilor, și anume: în mod direct fără ca terenurile expropriate să treacă mai întâi în patrimoniul Statului și apoi acesta să facă împrumutarea, cu posibilitate deci de a reține subsolul, cum este în celelalte exproprieri, cum și din împrejurarea că același text prevede expres că, toate drepturile și privilegiile ce nuzii proprietari le-au avut asupra terenurilor embaticare, sunt desființate prin efectul legii, din toate acestea rezultă că, prin art. 7 lit. d legiuitorul reformei agrare pentru Vechiul Regat a edictat, cu privire la embaticari, o împrumutarea deplină, cuprinzând atât solul cât și subsolul terenurilor respective și ca atare atunci când legea interpretativă din 1926 declară că art. 24 din legea agrară, care atribuie Statului subsolul terenurilor expropriate pentru cultură, se aplică și terenurilor embaticare, această lege în realitate nu interpretează art. 24, ci modifică art. 7 lit. d, în părțile lui esențiale, ceea ce însă nu se poate face decât după normele prevăzute de Constituție.

Considerând că art. 7 lit. d al. 1 legea din 1921, pentru reforma agrară din Vechiul Regat, declară în întregime pământul folosit cu titlul de embatic, besman, etc., fie că este acoperit cu plantații, sădări, clădiri, sau nu, fie că este situat în comunele rurale sau în comunele urbane, iar prin aliniatul următor se declară că sunt și rămân desființate toate drepturile sau privilegiile de orice natură și de orunde ar deriva (Hrisoave Domnești, hotărâri, etc.) pe care le au proprietarii, sau alte persoane, asupra

acestor pământuri, exproprierea făcându-se în folosul embaticarilor.

Că art. 24 din aceeași lege, declară că subsolul pământului expropriat pentru cultură rămâne proprietatea Statului, iar subsolul expropriat pentru înființarea pășunelor comunale la munte și deal precum și acela al pământului schimbat conform art. 9 și 16, rămâne proprietarului; că, prin legea dela 1 Aprilie 1926, care poartă titlul de lege interpretativă a art. 24 legea agrară, se prevede că dispozițiunile art. 24 suscitată, se aplică și terenurilor cu embatic, expropriate în folosul posesorilor embaticari din art. 7 lit. d, legea agrară a Vechiului Regat fie că nuda proprietate aparține Statului, fie că ea aparține particularilor.

Considerând că art. 7 legea agrară pentru Vechiul Regat, face parte din Partea I-a, cap. I al acestei legi, Parte care cuprinde dispozițiunile relative la exproprieri, Partea II-a reglementând împrumutarea, iar în Cap. I, legea prevede dispozițiunile relative la îndreptățirea și întinderea exproprierii.

Că, în acest Capitol I, legiuitorul fixează scopul exproprierii, categoriile de moșii la care se aplică și măsura în care ea are loc; că, în această ordine de idei enumerând la art. 7 terenurile ce se expropriează în întregime, legiuitorul trece în rândul lor la litera d și pe cele folosite cu titlul de embatic, besman, locațiune ereditară, otașniță, în privința cărora însă, spre deosebire de celelalte feluri de terenuri expropriate, fixează în același timp și ne beneficiarii acestei exproprieri și anume pe foștii embaticari, întrucât se arată că exproprieri se face în folosul lor.

Considerând că, dat fiind Capitolul legii agrare din care art. 7 face parte, urmează că prin al. 2 de sub acest text, legiuitorul reformei agrare nu a putut dispune și cu privire la subsolul terenurilor embaticare, această chestiune neintrând în cadrul preocupărilor sale dela acest capitol, ci a celor de sub capitolul III, unde se pune principiul general că subsolul terenurilor expropriate pentru cultură aparține Statului și sunt prevăzute și cazurile de excepție, între cari nu sunt enumerate și terenurile dela art. 7 lit. d;

Că, astfel, disp. art. 24 erau aplicabile în generalitatea lor și subsolului embaticar, întrucât terenul era determinat de calitatea lui fizică de cultivabil, iar nu calitatea lui juridică;

Considerând că, din modul cum este redactat art. 7 nu se poate susține că el prevede o împrumutarea directă dela proprietarii expropriați la embaticarii beneficiari ai împrumutării.

Că, într'adevăr, în primul rând textul art. 7 lit. d nu dispune nimic precis în asemenea sens, ci el desemnează numai pe beneficiarii acestor exproprieri, astfel că, numai în această privință el modifică principiile generale ale legii, cari, în celelalte privințe rămân neschimbate; că, exproprieri embaticarilor se face de aceleași Comisiuni, după aceeași procedură și cu hotărâre expresă de exproprieri (art. 111 regulament), — ca pentru toate celelalte exproprieri, — iar plata embaticarilor, independent de pretul fixat și contribuția Statului la el, se face tot în renta de Stat — de unde rezultă că și terenurile embaticare expropriate urmează soarta generală a tuturor exproprierilor, adică, că ele trec prin faptul exproprierii în patrimoniul Statului, și apoi acesta face împrumutarea, putând deci să-și reție subsolul.

Considerând că, pe lângă acest argument dedus din

economia generală a legii agrare, mai există și argumentul de text tras din disp. art. 143 și 36 legea agrară, texte cari reglementează prețul vânzării terenurilor expropriate; că, într'adevăr, art. 143 ocupându-se în al. I și II de pământul cultivabil, fixează prețul lui la 20 ori prețul regional, iar în aliniatele următoare arată că, celelalte vânzări se vor face pe prețul exproprierii stabilit la art. 36; că, însă, art. 36 vorbește și de vânzarea embaticurilor și, desigur, Statul nu ar putea face vânzarea lor, dacă ele nu ar fi intrat prin expropriere în patrimoniul lui;

Că, dar, această susținere a societății este nefondată;

Considerând că, dacă în alin. II de sub art. 7 lit. d se vorbește de desființarea oricăror drepturi și privilegii ale proprietarilor embaticari expropriați, prin aceasta, legiuitorul nu a putut schimba principiul general cu privire la improprietărirea îndreptăților numai cu suprafața terenurilor expropriate, ci s'a referit numai la drepturile și privilegiile pe cari proprietarii ființei lucrului le mai putea avea, în baza hrisoavelor domnești, etc., de oare ce dacă pentru nuzii proprietari ai embaticurilor obicinuite, aceste drepturi se mărgineau în general la primirea canonului și la o preferință în caz de înstrăinarea embaticului (protimisis), el însă putea îmbrăca și alte forme și deci cuprinde și alte restricțiuni ale folosinței diferitelor feluri de embatic, prevăzute la art. 7 lit. d și deci legiuitorul s'a gândit la desființarea acestor restricțiuni, scopul său fiind ca dreptul pe care-l acorda embaticarilor să fie eliberat de orice fel de îngrădire.

Că, dar, din desființarea drepturilor și privilegiilor sus arătate, deasemenea nu se poate trage o concluzie că legiuitorul a înțeles a trece la embaticari, proprietatea terenurilor expropriate în folosul lor, într'alt mod decât după normele generale ale legii prevăzute în textele care reglementează această chestiune;

Considerând că, pe lângă aceasta, dreptul de embatic, utașniță, etc., astfel cum era conceput și păstrat sub codul civil, deși cuprinde toate atribuțiunile proprietății, el însă nu se putea exercita decât asupra folosinței lucrului, deci în general numai asupra suprafeței bunului supus acestui drept; că, legiuitorul reformei agrare nu a avut nici un motiv de a acorda embaticarilor un tratament deosebit de cel prevăzut în cazul celorlalte exproprieri și să consolideze asupra lor și proprietatea subsolului, pe care în celelalte exproprieri și-a rezervat-o întrucât nu exista nici o rațiune care să justifice această excepție de favoare — scopul legii agrare a fost de a pune la îndemâna sătenilor cultivatori pământul ce le lipsea, — scop care era pe deplin asigurat prin improprietărirea lor pe suprafața terenurilor expropriate, acest principiu a fost consacrat prin art. 2 Decretul Lege de expropriere din 1918 și în același înțeles a fost conceput și aplicat și de legiuitorul agrar, consfințit prin Constituția din 1923, care naționalizează subsolul minier.

Că, dar, cu privire la subsolul terenurilor embaticare, legea agrară a Vechiului Regat nedisponând întru nimic prin art. 7 lit. d, care este de ordin constituțional, această chestiune nu putea fi rezolvată decât după principiile generale din art. 24, care nefiind un text constituțional, legiuitorul ordinar dela 1 Aprilie 1926, a putut să-l interpreteze în sensul desprins din generalitatea sa că, în terenurile cultivabile prevăzute de acest text de lege, intră și cele embaticare dela art. 7 lit. d și aceasta independent de nor-

mele fixate de art. 13 — pentru caracterizarea pământului cultivabil; această caracterizare privind exclusiv aplicarea principiilor generale ale legii, deci nu și exproprierile speciale și neexcluzând trecerea terenurilor embaticare (care pot fi nu numai clădiri), din rândul celor cultivabile.

Că, dar primul motiv de neconstituționalitate este nefondat;

Asupra motivelor II și III de neconstituționalitate astfel formulate :

„II. Art. 266, al. 5 din legea din 28 Martie 1929 pentru modificarea legii minelor din 4 Iulie 1924. Acest text de lege are cuprinsul următor: „Hotărârile de consolidare având ca obiect concesiuni acordate de particulari pe terenuri al căror subsol este rezervat Statului, prin Constituție și legiuirile enumerate în art. 238 punctul 6, sau al căror subsol aparține Statului, în orice chip nu sunt opozabile Statului“. Printre legiuirile enumerate în art. 238 p. 6, este și legea interpretativă publicată în Monit. Oficial Nr. 76 din 1 Aprilie 1926.

Art. 266 al. 5 din legea minelor violează art. 17 din Constituție care în aliniatul I spune că „proprietatea de orice natură, precum și creanțele asupra Statului sunt garantate“, iar în alineatul 5 adaugă: „Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru cauză de utilitate publică, și cu o dreaptă și prealabilă despăgubire; stabilită de justiție“.

„Prin proprietatea de orice natură trebuie să înțelegem și proprietatea asupra zăcămintelor petrolifere, recunoscută concesionarilor, prin hotărâri de consolidare, cu efecte de lucru judecat, „Erga omnes“ în virtutea art. 47 din legea de consolidare din 8 Iunie 1913.

Concesiunile a căror validare o cerem, fiind consolidate printr'o hotărâre definitivă și executată în contradictoriu chiar cu Statul, nu putea legea din 1929, posterior consolidării noastre să declare că aceste hotărâri nu sunt opozabile Statului. Art. 266 al. 5 când declară aceasta, violează deci drepturile câștigate de noi anterior și, prin urmare, art. 17 din Constituție.

„În consecință, cerem a se declara neconstituțional și art. 266 al. 5 al legii minelor din 1929“.

„III. Neconstituționalitatea art. 266 din actuala lege a minelor alin. 5, combinat cu art. 274 din legea minelor alin. final, întrucât contravin principiului egalității înaintea legii, consacrat de art. 8 din Constituție și putând duce la o confiscare de avere interzisă de art. 15 din Constituție, consecințe care lasă proprietatea negarantată, contravenind încă o dată disp. art. 17 și 19 din Constituție.

„Efectiv, legiuitorul art. 266 în forma sa actuală, după ce pune în alin. 4 ca principiu, că legea de consolidare petroliferă rămâne în vigoare până la expirarea termenului drepturilor câștigate, în tot ce nu este contrar art. 19 din Constituție, în aliniatul următor de a cărui neconstituționalitate ne plângem ca și în aliniatul ultim din art. 274, revizite asupra principiului formulat, declarând hotărârile de consolidare impozabile Statului și hotărârile de validare suscepițibile de revizuire.

„În asemenea condiții între particulari și Stat, în chestiunile petrolifere nu mai există autoritate de lucru judecat în contra Statului din partea particularilor, ci numai în contra particularilor din partea Statului. Ori, dacă o hotărâre de consolidare reprezintă după legea consolidărilor petrolifere menținut în vigoare prin alin. 4 din art. 266, un titlu de proprietate minieră și dacă această proprietate este garantată de Constituție prin art. 17 ca oricare altă proprietate, este inadmisibil să i se răpească una din garanțiile supreme, autoritatea de lucru judecat.

„Cum tocmai această garanție se răpește proprietății miniere în favoarea unui singur impricinat — Statul — și pe cale de consecință — în favoarea celor ce dețin drepturi de la Stat, se realizează în același timp o confiscare de bunuri particulare și se intronează și o inegalitate înaintea legii, ambele prohibite de Constituție. În adevăr, în orice altă materie decât a terenurilor petrolifere, pentru moșii, case, sau păduri, oricine se judecă cu Statul și ajunge la autoritatea de lucru judecat, beneficiază sau suportă autoritatea lucrului judecat pe picior de egalitate cu Statul impricinat. În petrol, dacă textele vizate prin prezentul motiv nu sunt denunțate ca neconstituționale, egalitatea înaintea autorității lucrului judecat nu mai există, nici între Stat și particular, nici între particulari între ei, dacă unii dețin drepturi dela alții particulari și alții dețin drepturi dela Stat și nici între proprietarii ale căror proprietăți vin în conflict cu Statul.

„Toate proprietățile fiind garantate în virtutea art. 17 din Constituție și drepturile câștigate cu privire la bogățiile subsolului fiind și ele garantate în virtutea art. 19 din Constituție, rugăm respectuos ca Înalta Curte să binevoiască a declara textele menționate neconstituționale și din acest punct de vedere”.

Considerând că, după cum rezultă din art. 1 și 47 legea consolidărilor din 1913, prin hotărârea de consolidare obținută de concesionar în persoana sa și ale cărei efecte sunt, — după cum legea de consolidare o prevede, erga omnes, — concesionarul nu dobândește un drept de proprietate asupra zăcămintelor petrolifere respective, ci numai un drept de a exploata aceste zăcăminte.

Că, acest drept real mobilier, cum îl determină legea de consolidare prin art. 2, deși nu este un drept de proprietate asupra unui bun corporal, el însă fiind integrat definitiv în patrimoniul concesionarului, este apărut de Constituție, care, sub forma largă sub care este conceput art. 17, are în vedere nu numai proprietatea pur corporală — mobilieră, sau imobiliară — ci orice formă de drept patrimonial, cunoscut la data întocmirii Constituției, sau care s'ar putea concepe și desvolta în viitor.

Că, însă, această garantare nu poate avea ființă decât în măsura și condițiile prevederilor Constituției din 1923, care, prin art. 19 organizează cu privire la bunurile miniere un regim special, conform căruia zăcămintele miniere, precum și bogățiile de orice natură ale subsolului, sunt proprietatea Statului, precizând că o lege specială va determina normele și condițiile de punere în valoare a acestor bunuri, cu obligația de a ține seama de drepturile câștigate, întrucât ele corespund unei valorificări a subsolului și după distincțiunile ce se vor face în acea lege, cu respectarea însă a concesiunilor miniere de exploatare, instituite, sau date conform legilor în vigoare.

Având în vedere că, în executarea dispozițiilor din art. 19 Constituție, legea minelor din 1924 obligă prin art. 236 pe toți cei cari pretind vreun drept câștigat asupra zăcămintelor miniere din subsol, să supună Comisiunilor de validare valorificarea față de Stat, a drepturilor lor de concesiune; că, prin art. 262 al. 3 din această lege, se prevede expres că dispozițiile legii de consolidare din 1913 rămân în vigoare în tot ce nu este contrar legii minelor, iar concesiunile chiar deja consolidate sunt supuse obligațiunii de validare într'un anume termen, de unde rezultă că, prin aceste texte, hotărârile de consolidare, care conf. art. 47 legea din 1913, erau opoza-

bile tuturor, pierd față de Stat acest caracter și Statul în instanța specială a validării este în drept să discute drepturile diversilor particulari.

Considerând că, legiuitorul din 1924 era autorizat să modifice în acest sens dispozițiunile art. 47 legea consolidării în afară de disp. art. 19 Constituție, întrucât legiuitorul este totdeauna în drept să modifice, pe cale de dispoziție generală, o situațiune juridică obținută și chiar să ridice actelor ce constată caracterul lor de irevocabilitate.

Considerând că, recurența a obținut hotărârea sa de consolidare în 1926, deci după intervenirea legii minelor din 1924 și, ca atare, în patrimoniul său nu s'a născut un drept de exploatare opozabil Statului și numai procedura validării prevăzută de art. 262, legea minelor, putea să atribue concesiunii sale acest caracter.

Considerând că art. 266 al. II legea minelor din 1929, atunci când declară că nu sunt opozabile Statului hotărârile de consolidare, având ca, în speță, de obiect concesiunea acordată de particulari pe terenuri al căror subsol este rezervat Statului prin Constituție și prin legiuirile enumerate în art. 238 punctul b, prin această dispoziție, legea din 1929 nu face decât să consacre situația de drept existentă la 1924, sub regimul căreia s'a născut dreptul de exploatare al recurenței societății și ca atare, acest text din legea minelor, nu a putut aduce nici o violare vreunui din principiile de ordin constituțional, invocate în motivele II și III.

Că, dar, și motivele II și III fiind nefondate, cererea de neconstituționalitate urmează a fi respinsă.

Pentru aceste motive, Curtea respinge cererea de neconstituționalitate făcută de societatea „Petrolmina”.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. II

Audiența dela 22 Iunie 1932

Președinția D-lui I DOBRESCU Consilier

Soc. Creditul Românesc cu Gh. I. Gheran

Jurnalul Nr.

Faliment. Revendicare. Enumerarea cazurilor de revendicare din art. 812—815 Cod. com. e limitativă sau demonstrativă ?

Încetarea operațiunilor falimentului pentru lipsă de activ. Nulitatea de drept a actelor făcute de falit după declararea falimentului e aplicabilă și actelor făcute de falit în timpul încetării operațiunilor din lipsă de activ.

Art. 724, 812, 813, 814, 815, 817, 832, 833 Cod. com.

1°. Cazurile de revendicare prevăzute de art. 812—815 Cod. com. nu sunt — propriu vorbind — cazuri de revendicare, ci cazuri de simplă restituțiune, deoarece nu pun în discuțiune proprietatea lucrului, care întotdeauna e a revendicantului, și presupun un raport preexistent de obligațiuni între falit și revendicant.

2°. Enumerarea din art. 812—815, raportată la cazurile de simplă restituțiune, e limitativă, fiindcă legea calificând prin aceste articole drept cazuri de revendicare, cazuri cari, juridic vorbind, nu sunt cazuri de revendicare, acea calificare nu poate fi atribuită decât cazurilor de restituțiune anume prevăzute de lege; raportată însă la cazurile proprii de re-

vindicare, enumerarea este demonstrativă, căci printru cazurile de revendicare din faliment, pot fi și cazurile, necuprinse în enumerațiune, cari pun în discuțiune proprietatea și cari exclud orice raport de obligațiuni între părți, întrucât nu e de conceput ca legiitorul să fi interzis asemenea revendicări proprietarului spoliat pe considerațiunea că uzurpatorul lucrului revendicat este falit.

3°. Art. 817 Cod. com., prevăzând, fără nici o distincție, că cererile de revendicare trebuiesc propuse înaintea judecătorului sindic, s'a referit desigur, din cauza generalității termenilor întrebunțați, nu numai la cazurile de restituțiune — impropriu numite revendicări — prevăzute de art. 812—815, ci și la cererile — proprii de revendicare — care au de obiect distrașterea unui bun din activul falimentului, pe motiv că e proprietatea aceluia care revendică, nu a falitului dela care se revendică.

4. În timpul încetării operațiunilor falimentului din lipsă de activ, falitul este repus în drepturile de administrație și de dispoziție asupra bunurilor și drepturilor sale, fiindcă dreptul individual de urmărire al creditorilor ce legea prin art. 832 îl prevede pentru acei timp, implică dreptul de administrație și de dispoziție al falitului asupra bunurilor supuse urmăririi, întrucât numai cu un asemenea drept, aceste bunuri, urmărite direct în persoana falitului, pot servi la plata — de bună voe sau silit — a creditorilor urmăritori.

5. Nulitatea de drept, stabilită de art. 724 Cod. com.; pentru actele făcute de falit după declararea falimentului e consecința logică a desesizării de care e lovit falitul prin declarare.

6. Dacă nulitatea prevăzută de art. 724 Cod. com.; pentru actele făcute de falit după declararea falimentului e o consecință a desesizării de care e izbit falitul după declarare, și dacă în timpul încetării operațiunilor falimentului pentru lipsă de activ, desesizarea falitului dispare, e logic a se conchide că nulitatea în chestiune nu poate fi aplicată actelor făcute de falit, în timpul încetării operațiunilor din lipsa de activ, fiindcă în această epocă lipsește cauza care stă la baza nulității în chestiune : desesizarea falitului de bunurile și drepturile sale.

Curtea,

Având în vedere că din actele dela dosar rezultă: că prin sentința Nr. 1.712 din 29 Octomvrie 1929, Tribunalul Ilfov secția I-a comercială, declară în stare de faliment pe comerciantul Ion B. St. Popescu, din București, str. Inginer Pizone Nr. 25; că, la 14 Februarie 1930, Tribunalul, prin jurnalul Nr. 4.016, după cererea judecătorului Sindic, dispune potrivit art. 832 Cod. com., încetarea operațiunilor acestui faliment, din lipsă totală de activ; că ulterior, prin contractul din 1 Iulie 1930, falitul Ion, B. St. Popescu, dimpreună cu Constantin Nanu, se obligă, în numele Depozitului de lemne „Gorjul”, să furnizeze personalului Atelierelor C. F. R., București-Nord, cantitatea de 500 vagoane lemne de foc, pe prețul de 9.000 lei vagonul; că, la 11 August 1930, prin actul autentificat de Tribunalul de Notariat Ilfov la Nr. 22.942, numiții cesionează apelantei Soc. Creditul Românesc, suma de 4.500.000 lei, prețul lemnelor ce se obligase să furnizeze; că ulterior, la 17 Noemvrie și 4 Decemvrie 1930, intimatul Gh. I. Gheran, creditor verificat la masa falimentului, întemeindu-se pe acest contract de furnitură și invocând și faptul că actul de cesiune e nul, în ce privește pe Ion B. St. Popescu, de oarece e făcut după declararea falimentului, solicită Tribunalului de a redeschide operațiunile falimentului,

a popri sumele de bani ce falitul ar mai avea de primit dela Căile Ferate și a porni acțiune de anularea actului de cesiune; că Tribunalul, prin jurnalul Nr. 31.599, din 15 Decembrie 1930, admite această cerere și revocând jurnalul din 14 Februarie 1930, prin care hotărâse încetarea operațiunilor falimentului, dispune continuarea acestor operațiuni, judecătorul sindic rechemat în funcțiune; că, în executarea acestor dispozițiuni, judecătorul sindic cere și obține dela Direcția Generală a Căilor Ferate, consemnarea pe numele lui, la Casa de Depuneri, sub recipisa Nr. 12.010 din 1930, a sumei de 371.165 lei, ce Ion B. St. Popescu și Constantin Nanu mai aveau de primit pentru lemnele furnizate; că, la înaintarea recipisei, Direcția Căilor Ferate spune — în adresa de înaintare — că, potrivit actului de cesiune, suma consemnată aparține apelantei cesionare, și că Sindicul să nu dispună de ea, decât dacă cere și obține anularea cesiunii, arătând că dacă nu obține anularea, recipisa să fie restituită, iar dacă se obține anularea, numai jumătate din sumă să se rețină pe seama falimentului, cealaltă jumătate revenind cesionarei, ca parte a asociatului Constantin Nanu; că judecătorul Sindic, primind recipisa, nu ține seama de recomandările Căilor ferate și, după ce obține autorizarea Tribunalului, întocmește tabloul de repartiția sumei între creditorii falimentului; că față de această procedură, Societatea Creditul Românesc, întemeiată pe actul de cesiune și pe dispozițiile art. 817 Cod. comercial, face cerere de revendicarea recipisei din masa falimentului, cerere care, fiind contestată de creditorul Gh. I. Gheran, este trimisă, potrivit aceleiași dispoziții, înaintea Tribunalului spre judecare.

Având în vedere că Tribunalul a respins această cerere ca inadmisibilă, motivând că banii fiind un lucru fungibil, imposibil de individualizat în patrimoniul falitului, nu pot face obiectul unei acțiuni de revendicare, și că, pe lângă aceasta, dreptul Societății Creditul Românesc dedus prin acțiunea de revendicare, e un drept de creanță, nu de proprietate, fiindcă derivă dintr'un act de cesiune.

Având în vedere că în contra sentinței prin care cererea de revendicare a fost astfel soluționată, Societatea Creditul Românesc a făcut apel, susținând că acțiunea sa are de obiect revendicarea recipisei Casei de Depuneri, nu revendicarea unei sume de bani; că, în raport cu această recipisă, dreptul său, dedus prin acțiunea de revendicare, e un drept de proprietate, nu de creanță, și că dar în mod greșit Tribunalul a respins acțiunea ca inadmisibilă.

Având în vedere, că în ce privește prima susținere, că față cu caracterul real al acțiunii în revendicare, și dată fiind și natura fungibilă a banilor, este evident că banii, a căror individualitate nu poate fi recunoscută în sânul unui patrimoniu, nu pot face obiectul unei acțiuni în revendicare.

Considerând însă că în speță se revendică o recipisă a Casei de Depuneri, sub care e consemnată o sumă de bani;

Considerând că o astfel de recipisă poate fi revendicată întrucât e un titlu reprezentativ al sumei consemnate, care identifică și menține individualizată, în activul falimentului, suma consemnată.

Că, deci, cum această împrejurare răspunde caracterului real al acțiunii în revendicare, urmează că fără temeii, din acest punct de privire, Tribunalul a socotit acțiunea ca inadmisibilă.

Având în vedere, că în ce privește susținerea de a doua, că pe baza actului de cesiune, notificat Direcțiunii Căilor Ferate, aceasta era obligată să plătească apelantei cesionare, întreaga sumă cedată; că însă Direcția, în loc de a plăti apelantei și restul de 371.165 lei, azi în discuție, a consemnat această sumă la Casa de Depuneri, iar recipisa a pus-o la dispoziția Sindicului falimentului Ion B. St. Popescu, unul dintre cedenți, cu condiția însă de a nu dispune de ea

decât după anularea cesiunii, de oarece — spune Direcția Căilor Ferate în adresa de înaintarea recipisei — până atunci suma aparține cesionarei; că în atare situațiune, cum *pendente conditione* consemnarea sumei nu constituie plată către sindicul falimentului, urmează că, în tot timpul condiției, apelanta este — față de Sindic firește — proprietara sumei; că dar, dreptul dedus de apelanta în acțiunea de revendicare ce a întentat-o, este, în raport cu recipisa revendicată și față de judecătorul sindic dela care se revendică, un drept de proprietate, nu de creanță; că așa fiind, este evident că, și din acest punct de privire, Tribunalul n'a fost îndreptățit să socotească, și să respingă, acțiunea ca inadmisibilă.

Având în vedere că în apel, intimatul a mai adăugat că acțiunea de revendicare este inadmisibilă și pentru considerația că nu poate fi încadrată în nici unul din cazurile de revendicare, prevăzute în mod limitativ de art. 812—815 Cod. comercial, de oarece este lipsită de raportul preexistent de obligațiuni ce legea, în acele cazuri, prin textele citate, îl cere neapărat, între falit și terțul care revendică.

Având în vedere că, reglementând materia revendicațiunii în faliment, codul de comerț, prin art. 812, 815, 814 și 815, arată că pot fi revendicate cambiile și titlurile de credit remise falitului spre încasare, mărfurile predate falitului cu titlu de depozit în consignațiune, mărfurile în curs de călătorie la data declarării, și prețul neplătit al mărfurilor deja vândute.

Că toate cazurile acestea, calificate prin sus zisele texte drept cazuri de revendicare, nu sunt — propriu vorbind — cazuri de revendicare, ci cazuri de simplă restituțiune, de oarece, spre deosebire de revendicarea propriu zisă care, se știe, pune în discuție, între reclamant și părât, proprietatea bunului revendicat și care exclude preexistența vre unui raport de obligațiune între aceștia, cazurile de restituțiune în chestiune nu pun în discuție proprietatea, care în totdeauna e a revendicantului, și presupun un raport preexistent de obligațiuni între falit și terțul revendicat.

Că, raportat textul art. 812—815 la cazurile de simplă restituțiune, enumerarea făcută prin el este desigur limitativă, căci legea calificând drept cazuri de revendicare, cazuri cari propriu vorbind nu sunt cazuri de revendicare, aceea calificare nu poate fi atribuită decât cazurilor anume prevăzute de lege; raportat însă acel text la cazurile adevărate de revendicare, enumerarea făcută de lege nu poate fi decât demonstrativă, căci printre cazurile de revendicare din faliment, pot fi și cazurile, necuprinse în enumerațiune, cari pun în discuție proprietatea și cari exclude orice raport de obligațiune între părți, întrucât nu este de conceput că legiuitorul să fi interzis asemenea revendicări proprietarului spoliat, pe considerațiunea că uzurpatorul lucrului revendicat este falit.

Că deci, față cu cele ce preced, susținerea intimatului cum că acțiunea de revendicare a apelantei e inadmisibilă întrucât nu e cuprinsă în cazurile enumerate de lege, va fi întemeiată — din punctul de vedere al felului enumerațiunii — dacă acțiunea de revendicare e o acțiune improprie de revendicare, necuprinsă în enumerațiunea legii, și va fi neîntemeiată, dacă sus zisa acțiune e o acțiune proprie de revendicare.

Având în vedere, în această privință, că acțiunea în revendicare întentată de apelantă e o acțiune proprie de revendicare, fiindcă, pe de o parte între falit și apelantă, cu privire la recipisă, nu e un raport preexistent de obligațiuni, iar pe de altă parte, pentru că sus zisa acțiune pune în discuțiune dacă suma din recipisă e proprietatea apelantei pe baza actului de cesiune, sau e proprietatea falimentului, pe baza contractului de furnitură.

Că așa fiind, susținerea intimatului, bazată pe caracterul limitativ al enumerațiunii legii, este neîntemeiată.

Având în vedere că, în legătură cu chestiunea indmisibilității acțiunii, intimatul a mai susținut că judecătorul sindic, și respectiv Tribunalul falimentar, nu e competent să judece decât acțiunile de revendicare referitoare la cazurile prevăzute de art. 812—815 și că deci acțiunea apelantei, necuprinsă în nici unul din acele cazuri și întentată înaintea judecătorului sindic, este indmisibilă și din acest punct de privire.

Având în vedere că art. 817 Cod. comercial, prevăzând, fără nici o distincție, că *cererile de revendicare* trebuiesc propuse înaintea judecătorului sindic, s'a referit desigur, din cauza generalității termenilor întrebuiințați, nu numai la cazurile de restituțiune — impropriu numite revendicări — prevăzute de art. 812—815, ci la cererile — proprii de revendicare — cari au de obiect distragerea unui bun din activul falimentului, pe motiv că e proprietatea aceluia care revendică, nu a falitului dela care se revendică.

Că faptul că legea, înainte de a vorbi de procedura de judecată a acțiunilor de revendicare falimentare, enumeră prin art. 812—815 câteva cazuri de revendicare, nu înseamnă că aceea procedură nu se aplică decât în acele cazuri, fiindcă enumerațiunea n'a fost făcută cu acest scop, ci pentru a se arăta că și în aceste cazuri, care, fără un text precis de lege, n'arfi putut face obiectul unei acțiuni în revendicare, se poate formula o asemenea acțiune.

Că de altfel, și rațiunea pentru care legea a instituit această procedură, arată că și acțiunile proprii de revendicare, trebuiesc propuse tot înaintea judecătorului sindic, fiindcă, dacă legiuitorul a prevăzut că cererile de revendicare trebuiesc propuse înaintea Sindicului, pentru ca creditorii — cărora Sindicul e obligat să le comunice aceste cereri — să poată să-și exercite dreptul de contestație ce tot legea, în scopul unei mai bune asigurări a integrității patrimoniului falimentului li-l recunoaște, ar fi nelogic ca art. 817, care stabilește procedura revendicării, să se refere numai la cazurile improprii de revendicare, prevăzute de art. 812—815, și să nu se refere și la cazurile tipice de revendicare, când și unele și altele din aceste cazuri duc la distragerea de bunuri din activul falimentului.

Că dar, și din acest punct de privire, excepția de inadmisibilitatea acțiunii de revendicare e neîntemeiată.

Având în vedere, în fond, că apelanta pentru a dovedi că e proprietara sumei consemnate sub recipisa revendicată, a invocat actul de cesiune, notificat Căilor Ferate înainte de consemnare, prin care falitul Ion B. St. Popescu și Constantin Nanu au cesionat apelantei suma de 4.500.000 lei, ce Căile Ferate le-o datorau pe baza contractului de furnitură.

Având în vedere că intimatul a obiectat că, potrivit art. 724 Cod. com., actul acesta de cesiune e nul întrucât a fost făcut de falit după declararea falimentului.

Având în vedere că art. 724 Cod. comercial prevede că toate actele și operațiunile făcute de falit, după declararea falimentului, sunt nule de drept.

Că această nulitate e o consecință a desesizării de care este lovit comerciantul prin declararea falimentului, fiindcă, dacă falitul pierde, din momentul declarării, dreptul de administrație și de dispoziție asupra bunurilor și drepturilor sale, în raport cu masa credală, cum art. 717 Cod. comercial prevede, e logic ca toate actele pe cari falitul le-ar face totuși după aceea dată, cu privire la acele bunuri și drepturi, să fie nule, față cu masa credală, în interesul căreia desesizarea a fost instituită.

Că deci, câtă a se reține ca primă premiză în proces, că nulitatea de drept, stabilită de art. 724 pentru actele făcute

de falit după declarare, e o consecință, logică, a desesizării de care este lovit falitul prin declararea falimentului.

Având în vedere că pentru cazul când operațiunile falimentului nu mai pot continua, în mod util, din cauza insuficienței sau lipsei activului, art. 852 Cod. comercial prevede, pe de o parte, că Tribunalul poate declara încetarea acestor operațiuni, iar pe de altă parte, că această declarațiune a Tribunalului reintegrează pe creditorii în exercițiul drepturilor lor asupra bunurilor falitului.

Că, deși legea nu o spune în mod formal, dar faptul că, în timpul când operațiunile falimentului sunt suspendate din lipsa de activ, creditorii sunt reintegrați în drepturile lor individuale, arată destul de lămurit că, în acest timp, și falitul e repus în drepturile de administrație și de dispoziție asupra bunurilor și drepturilor sale, fiindcă dreptul individual de urmărire al creditorilor, direct în contra falitului, implică dreptul de administrație și de dispoziție al acestuia asupra bunurilor supuse urmăririi, întrucât numai cu un asemenea drept, aceste bunuri — urmărite direct în persoana falitului — pot servi la plata — de bună voie sau silit a creditorilor urmăritori.

Că, pe lângă aceasta, faptul că art. 855 prevede că atunci când se revocă sentința de încetarea operațiunilor, se va proceda conform dispozițiilor art. 825, și împrejurarea că art. 825 dispune că atunci când se redeschid operațiunile falimentului, judecătorul sindic este rechemat în funcțiune, arată că în timpul încetării operațiunilor din lipsă de activ, judecătorul sindic — care e rechemat în funcțiune atunci când încetarea este revocată — nu mai funcționează; ori, și acest lucru arată că în timpul încetării operațiunilor din lipsă de activ, falitul nu mai e desesizat, fiindcă dacă în acel timp sindicul nu mai funcționează este evident că și falitul nu mai e desesizat, întrucât nu se poate concepe falit desesizat fără sindic.

Având în vedere că împotriva acestei opinii se invoacă art. 852 Cod. com., și se susține că desesizarea, fiind un efect al declarațiunii de faliment, continuă și în timpul încetării operațiunilor, pentru lipsă de activ, de oarece suszitul text, după ce spune că declarațiunea de încetarea operațiunilor reintegrează pe creditorii în drepturile lor individuale asupra bunurilor falitului, prevede că efectele declarațiunii de faliment — și deci și desesizarea — sunt menținate.

Având în vedere că art. 852 prevede că declarațiunea Tribunalului de încetarea operațiunilor pentru lipsă de activ „vă reintegra pe creditorii în exercițiul drepturilor lor asupra bunurilor falitului, menținându-se în privința acestuia efectele declarațiunii de faliment”; că din moment ce acest text, prin cuvintele: „în privința acestuia” s'a referit la falit, nu la bunurile falitului, de oarece a spus „în privința acestuia”, nu „în privința acestora”, urmează că ceea ce legea, prin suszitul text, a voit să mențină, au fost efectele declarațiunii de faliment cu privire la *persoana falitului*, nu efectele falimentului cu privire la *patrimoniul falitului*; că de altfel, această interpretare a textului e în concordanță și cu dispozițiunea din art. 855 alin. ultim și art. 825, după care în timpul încetării operațiunilor pentru lipsă de activ, sindicul, organul administrativ al patrimoniului falitului, în timpul operațiunilor falimentului, încetează de a funcționa, dispoziție care, în tăcerea legii, înseamnă repunerea falitului în drepturile privitoare la acel patrimoniu, care altfel ar rămâne fără reprezentant; că deci, cum desesizarea falitului e un efect al falimentului cu privire la patrimoniul falitului, obiecția, bazată pe textul art. 852 de menținerea desesizării și în timpul încetării operațiunilor pentru lipsă de activ, e nefundată.

Ca așa fiind, o a doua premiză care cată a fi reținută în proces, e că desesizarea falitului încetează în timpul când o-

perațiunile falimentului sunt suspendate din lipsă de activ.

Având în vedere că dacă nulitatea prevăzută de art. 724 pentru actele făcute de falit după declararea falimentului este o consecință a desesizării de care e lovit falitul după declarare, și dacă în timpul încetării operațiunilor falimentului pentru lipsă de activ, desesizarea falitului dispăre, e logic a se conchide că nulitatea în chestiune nu poate fi aplicată actelor făcute de falit, în timpul încetării operațiunilor din lipsă de activ, fiindcă în această epocă, lipsește cauza care stă la baza nulității: desesizarea falitului de bunurile și drepturile sale.

Că deci, în speță, nu poate fi primită susținerea intimatului cum că actul de cesiune, invocat de apelantă, e nul numai pe considerațiunea că e făcut după declararea falimentului, fiindcă acest act, deși făcut după declararea falimentului e făcut însă într-o epocă când falitul — operațiunile falimentului fiind suspendate pentru lipsă de activ — nu mai era desesizat, și când dar nulitatea de drept, prevăzută de art. 724, nu mai putea să opereze.

Având în vedere însă că dacă actul nu e nul pe considerațiunea că e făcut după declararea falimentului, el poate fi nul pe motiv de fraudă, epoca la care a fost săvârșit, făcându-l cel puțin suspect; cum însă această chestiune n'a făcut obiectul discuțiilor orale, Curtea cată a redeschide desbaterile pentru ca părțile să pună concluziuni și asupra ei.

Pentru toate aceste motive redactate de d-l Consilier C. Negoescu, Curtea redeschide desbaterile.

(ss) I. Dobrescu, C. Negoescu, N. Georgean.

Grefier, (ss) Olaru

A apărut în Edit. „Curierul Judiciar”:

LEGEA LICHIDĂRIILOR DATORILOR COMERCIALE, COMENTATĂ ȘI ADNOTATĂ, de Ionel I. S. Codreanu, Doctor în Drept din Paris, avocat. Lei 30.

A apărut:

LEGEA CONTRIBUȚIUNILOR DIRECTE adnotată de Lascăr Davidoglu, magistrat cuprinzând: 1) Legea din 1923 cu Instrucțiunile Ministerului de Finanțe, Adausele Comisiei Centrale fiscale, toate legile modificatoare aduse acestei legi până în luna Mai 1932, cum și jur sprudențele instanțelor judecătorești în legătură cu aplicarea legii. 2) Legea pentru reorganizarea evaziunii fiscale cu o prefață de Zamfir Brătescu. Prețul 200 lei. De vânzare la „Curierul Judiciar”.

A apărut:

LEGEA ACCELERĂRII cuprinzând legea pentru modificarea legii din 19 Mai 1925, privitoare la unificarea unor dispozițiuni de procedură civilă și comercială, pentru înlesnirea și accelerarea judecăților, înaintea Tribunalului și Curților de apel precum și pentru unificarea competenței judecătorilor, Adnotată cu doctrină și Jurisprudență de N. Jac Constantinescu Președinte C. Apel București.

Prețul 60 lei. De vânzare la „Curierul Judiciar”.

A apărut:

REGIMUL JURIDIC AL SOCIETĂȚILOR COOPERATIVE DUPĂ LEGEA DIN 1929 de C. C. Zamfirescu, doctor în drept dela Universitatea din Paris. Prețul 120 lei De vânzare la „Curierul Judiciar”.